

L-Għid ta' l-Assunta

Numru 25 (1990)

HARĠA SPEĊJALI

Il-Papa jiffirma l-'Visitors' Book

"I am deeply grateful...to all of you coming here today to be with the Pope in this magnificent Cathedral dedicated to the Assumption of Our Lady".

Pope John Paul II, 26th May 1990

F'Egħluq
il-25 Sena
mill-Ewwel Hargħa
ta'
L.GHID TA'
L.ASSUNA
1965 - 1990

Id-Direzzjoni
tiddedika
din il-
Hargħa Speċjali
liż-Żjara tal-
Papa Ġwanni Pawlu II
fil-Katidral
ta' Għawdex

Messaġġ għall-Jiem il-Festa mill-Arċipriet

Il-messaġġ tiegħi għall-jiem tal-festa ta' S.Marija 1990 nixtieq ninkwadrah fil-kuntest tad-diskors li għamel il-Papa Ġwanni Pawlu II fil-Katidral fis-26 ta' Mejju, 1990. F'din l-okkażżjoni unika fl-istorja tal-Knisja Katidrali, il-Papa qalilna:

• **KUNU 'ĠEBEL HAJ'.** Biex fil-jiem tal-festa nkunu 'ġebel haj' hemm bżonn li aħna nagħmlu l-parti tagħna ħalli lkoll kemm aħna fil-funzjonijiet kollha liturġiċi li jsiru fil-Knisja b'mod speċjali dak-in-nhar ta' l-Għid ta' l-Assunta, aħna niehdu sehem haj, sehem mifhum, sehem kommunitarju u sehem shiħ. Aktar ma tkun attiva l-partecipazzjoni tagħna f'dawn il-funzjonijiet tal-festa, aktar inkunu 'ġebel haj' fi dan il-Poplu t'Alla.

• **IGHIXU L-VANĠELU.** Fil-ġranet tal-festa ma niksbu l-ebda liċenza speċjali mis-sema li biha jkollna l-permess li niksru l-liġi ta' Alla u ngħixu 'l bogħod mill-kuntest tal-Vanġelu. Il-ġranet tal-festa ma' għandhomx ifissru għalina li xejn mhu projbit ħlief il-kelma projbizzjoni. Anzi f'dawn il-ġranet aktar minn ġranet oħra għandna nsarrfu f'egħmejjel it-tagħlim tal-Vanġelu. Nevitaw, għalhekk, is-sokor, it-tgħajjir, l-insulenzi u kull aġir li fih riż ta' parrokkjaliżmu biex ta tabilhaqq ngħogħbu lil Santa Marija.

• **KUNU NSARA TA' FIDI HAJJA.** Il-festa tiġi mhux biex aħna niehdu vaganza mill-impenn nistrani li dħalna għalih dak-in-nhar tal-Magħmudija. Tkun bluha min-naħa tagħna jekk ngħidu r-Rużarju ta' kuljum u fil-ġurnata ta' Santa Marija ma ngħiduhx għax inkunu rridu nitbelġu fil-marċijiet. Tkun bluha min-naħa tagħna jekk tiġi l-festa ta' Santa Marija u f'dan il-jum hekk għażiż għalina 'addio' qrar, tqarbina u quddies. Il-fidi nistranija fil-jiem tal-festa rridu ngħixuha b'aktar intensità biex ngħogħbu lill-Assunta.

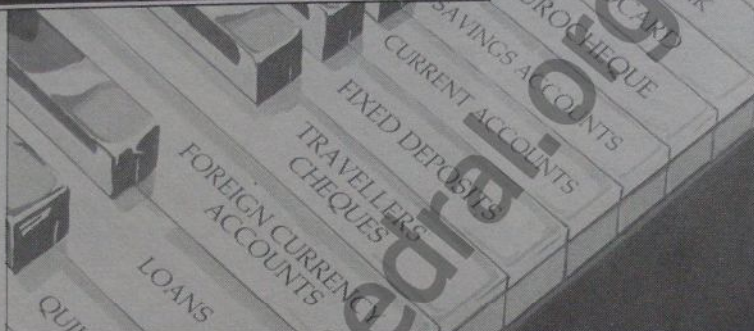
• **KUNU ĠENERUŻI MAL-KNISJA.** Din il-ġenerożità nuruha fil-ġranet tal-festa jekk aħna ma nfittxux li noqgħodu 'gallarija' għall-kritika, imma nkunu lesti biex noffru l-għajjnuna tagħna kemm fl-organizzazzjoni tal-festa ta' ġewwa, kif ukoll fl-organizzazzjoni tal-festa ta' barra ta' Santa Marija. Din il-ġenerożità nuruha wkoll jekk kemm-il darba ma nonqsux li noffru s-sehem tagħna f'oġġetti ta' ikel priżervat fil-laned lit-tfal ta' l-istituti li għandna fid-djoċesi meta tinżamm il-quddies tal-ġenerożità fil-ġranet tal-festa. Santa Marija tkejjel il-ġmiel tal-festa tagħha mhux bir-riga tax-xalar bla rażan, imma bir-riga tal-karità nistranija.

Jekk, mela, aħna rridu li l-festa ta' Santa Marija ta' din is-sena tfakkar iż-żjara li l-Qdusija Tiegħi l-papa Ġwanni Pawlu II għamel lill-Knisja Katidrali f'Mejju li għadda nfittxu li mhux biss fil-ġranet tal-festa, imma fil-bqija ta' hajjtna, inxerrdu madwarna l-frott ta' l-Ispirtu s-Santu kif qalilna l-Papa. Dan il-programm inwettquh jekk kemm-il darba madwarna noholqu atmosfera ta' mħabba, hena, sliem, sabar, ħnien, tieba, fidi, ħlewwa u rażan tagħna nfusna. Inkunu tabilhaqq nagħtu l-oġġla valur lill-festa ta' Santa Marija.

Mons Carmelo Scicluna

L-GHID TA' L-ASSUNTA • 3

Il-Mid-Med isemmghulek li tixtieq int.

Il-Mid-Med - l-Akbar Bank f'Malta dejjem lest li jsemmgħalek li tixtieq int. Minn numru ta' uffiċini mxerrda ma' Malta u Għawdex, il-Bank joffri għadd ta' servizzi bankarji mfassla apposta għalik.

Current Accounts	Min ikollu Kont Kurrenti jista' jħallas il-kontijiet b'Ċekk u juża l-Quikbank - miftuħ 24 siegħa kuljum.
-------------------------	--

Savings and Deposit Accounts	Il-flus tiegħek ikunu fiż-żgur waqt li taqla' iktar flus - 3% fis-sena u tista' tużahom x'hin trid; 5% fis-sena u torbothom għal sena; 5¼% fis-sena jekk torbothom għal sentejn u 5½% fis-sena jekk torbothom għal tliet snin.
-------------------------------------	--

Foreign Currency Accounts	Jekk int intitulat li żzomm flus barranin allura tista' taqla' iktar interessi jekk iżzommhom f'Foreign Currency Account. Dettalji jidhru fil-ġurnali.
----------------------------------	--

Loans	Il-Mid-Med isellfuk biex tkabbar in-negozju, tirrangja xi haġa fid-dar jew għal xi proġett ieħor. Kemm tissellef jiddependi miċ-ċirkustanzi finanzjarji tiegħek.
--------------	--

Għal kull servizz bankarju li tehtieg mur għand il-Bank li lest li jsemmgħek li tixtieq - mur f'wieħed mill-uffiċċji tal-Mid-Med Bank.

Mid-Med Bank

L-Akbar Bank f'Malta
Fejn Int Tiġi L-Ewwel

IL-VALUR STORIKU

taż-Żjara tal-Papa fil-Katidral

minn Dun Joe Bezzina

Il-hin minn żmien twil mistenni wasal. Hekk kif l-arloġġ taċ-Ċittadella daq tnejn u tlieta instemet l-għajta: WASAL IL-PAPA. Il-ħoss tal-muturi tal-pulizija quddiem il-papamobile kien kompletament mitfi mill-għajjat tal-folla li honqot it-toroq kollha li jwasslu għaċ-Ċittadella u ittarfet minn mas-swar.

Fl-erbgha neqsin wiehed u għoxrin minuta sewwa, il-Papa Gwanni Pawlu II tfaxxa fil-bieb tal-Katidral ta' Santa Marija. Dak il-mument inkitbet paġna ġdida fl-istorja kbira li għadha qatt ma nkitbitx tal-Katidral tal-gżira Għawdxija.

GEJ IL-PAPA

Min meta tħabbar uffiċjalment li ġej il-Papa, jien kont kważi ċert li jkollna x-xorti naraw il-Papa proprju fil-Katidral. Segwejt kemm stajt tul dawn l-aħħar tnax il-sena is-sebgha u erbghin vjaġġ li għamel il-Papa Gwanni Pawlu II. F'kull pajjiż li kien imur kien ikellu itinerarju differenti, skond il-post u ċ-ċirkostanzi. Innutajt li haġa waħda kienet komuni għal vjaġġi kollha. F'kull pajjiż li mar, il-Papa qatt ma naqas li jżur il-Katidral.

Bir-raġun. L-Isqof għandu s-sede tiegħu fil-Katidral, u l-isqof mhux għajr ir-rappreżentant tar-Raġħaj universali (il-Papa) fil-knisja partikulari. Għal din ir-raġuni lil papa dejjem isirlu laqgħa fil-Katidral - il-Knisja speċjali tal-Papa fid-djoċesi. ma stajtx nimmagina li kienet se ssir eċċezzjoni tul parti mit-tmienja u erbghin vjaġġ li kellu jagħmel il-papa 'l barra mill-Vatikan. Veru li Għawdex djoċesi żgħira, iżda l-Papa żar Katidralijiet f'djoċesijiet iżgħar minn tagħna. L-eċċezzjoni fil-fatt ma ssirx. Fl-erbgha neqsin wiehed u għoxrin minuta tas-Sibt, 26 ta' Mejju, 1990, il-Papa Gwanni Pawlu II għamel l-ewwel pass fil-Katidral ta' l-Assunta.

L-EWWEL PAPA FIL-KATIDRAL

Kif kont ktibt ftit tas-snin ilu fuq din l-istess

rivista, hemm hjiel sodi biżżejjed biex iġieghluk taħseb li l-post li llum hu dominat mill-Katidral kien il-post fejn bi probabilità kbira twaqqaf l-ewwel maqdes nisrani fil-gżira Għawdxija.

Il-probabilità ssir ċertezza mat-tmien il-Hakma Għarbija fuq gżiritna. L-Għarab spiċċaw minn mexxejja tal-gżira fl-1127, iżda baqgħu ftit jew wisq jinfluwenzaw il-hajja għal ħafna snin wara. Kien biss bil-mod il-mod li r-reliġjon nisranija reġgħet qabdet l-art sewwa tul il-hakma ta' diversi nazzjonijiet Ewropej u Insara. Meta n-numru tal-insara f'Għawdex kiber sewwa, hasbu biex mill-ġdid itellghu knisja fejn ikunu jistgħu iżommu s-

sagramenti u jgimu 'l Alla u 'l Madonna. Din id-darba, nafu b'ċertezza li ntgħażel propriu l-post fejn illum hemm il-Katidral. Hemm hjiel storiċi li qabel nofs is-seklu tlettat, lejn l-1240/41, ġa kien hemm knisja wieqfa fil-post, u żgur kien hemm waħda sa tmien is-seklu, jiġifieri fl-1299.

Ma nafux s'intendi minn kienu n-nies importanti li żaru l-knisja Matriċi ta' Għawdex tul dawn is-sekli, iżda ċertament in-numru tagħhom ma kienx żgħir. Meta wieħed jagħti harsa lejn ir-rotot marittimi fis-sekli li Malta kienet maħkuma mill-Aragoniżi, bejn l-1282 u l-1530, wieħed jinnota numru kbir ta' rotot li kienu jgħaddu preċiżament mill-portijiet ta' Għawdex u ta' Malta. Insemmi waħda biss: ir-rotta Licata-Gozo-Malta. Hu probabbli hafa li persuni importanti, imperaturi, rejiet u principijiet tal-Knisja u tal-Istati Ewropej, użaw dawn ir-rotot, waqqfu f'dawn il-gzejjer u għamlu xi żjara lill-iktar knejjes importanti tagħna.

Meta fl-1530 bdew imexxu l-Kavallieri ta' Gwann, żdiedu n-numru ta' personaġġi importanti li minn żmien għal żmien kienu jżuru l-Matriċi ta' Santa Marija. Fosthom ċertament kien hemm ufuod mill-Inkwizituri ta' Malta. Fost dawn insemmu lill-Inkwizituri Fabio Chigi (1634-39) u Antonio Pignatelli (1646-49), li wara t-tnejn laħqu Papiet bl-ismijiet ta' Alessandru VII u Innoċenz XII. Lejliet Santa Marija ta' l-1711, infetaħ għal pubbliku għall-ewwel darba il-Katidral li għadna illum. Nhar it-30 ta' Marzu, 1839, saret l-ewwel żjara rjali li għadna registrata f'dan il-Knisja, li allura kienet għadha Matriċi. Tard wara nofsinhar tat-30 ta' Marzu, għamlet żjara fil-Matriċi ir-Regina Adelaide, l-armata tar-Re William IV ta' l-Inghilterra.

Iżda fl-istorja kbira tiegħu, il-Katidral kien għadu ma laqat fih ebda Papa. Issa fil-aħħar, fl-annali tiegħu, il-Katidral jista' wkoll inizzel żjara tal-Vigarju ta' Kristu fuq l-art.

Dan hu l-akbar sinifikat storiku ta' din iż-żjara unika.

IL-KATIDRAL SAR MAGHRUF KULLMIEN

Iż-żjara kella sinifikat storiku importanti iehor: għall-ewwel darba, isem u x-xbiha tal-Katidral ta' l-Assunta kien imxandar mad-

dinja kollha. Dan sar l-iktar permezz tal-gurnal ta' kuljum tal-Belt tal-Vatikan *L'Osservatore Romano*.

• Fil-ħarġa tat-23 ta' Mejju, 1990, il-gurnal gab supplement fuq Malta. Dan kien jinkludi, fost l-oħrajn l-istorja tal-iżvilupp tar-religjon f'Malta: artiklu ibbażat integralment fuq il-kitba tiegħi FROM SAINT PAUL TO POPE JOHN PAUL li dehret fis-sovenir uffiċjali *Pietru fil-gżira ta' Pawlu*. Pagna tlieta ta' dan is-supplement hi dominata minn ritratt tal-Knisja Katidrali u fl-istess pagina hemm xi tagħrif dwaru u dwar grajjet tul il-mija u hamsa u għoxrin sena li ilu Katidral. (ara ritratt 1)

• Fil-gurnal tal-25-26 ta' Mejju, f'pagna 4 ingab il-programm shiħ taz-żjara tal-Papa fejn, naturalment, reġa ssemma l-Katidral. (ara ritratt 2)

• Fil-ħarġa tat-28-29 ta' Mejju, f'pagna 4 wkoll, il-gurnal gab id-diskors li għamel il-Papa fil-Knisja Katidrali. Fuq is-seba' kolonni tal-pagna. *L'Osservatore Romano* kiteb *Il Discorso di Giovanni Paolo II durante la visita alla Cattedrale di Victoria u d-diskors*

La visita pastorale del Papa a Malta

25-27 maggio 1990

Venerdì 25 maggio 1990

14.45 Partenza in aereo dall'aeroporto internazionale di Roma (Fiumicino) per Malta.

MALTA

LUQA AIRPORT

16.05 Arrivo all'aeroporto internazionale «Luqa Airport» - Cerimonia di benvenuto all'aeroporto internazionale «Luqa Airport».

VALLETTA

17.30 Incontro con il clero e religioso nella «St. John's Co-Cathedral» di Valletta. Discorso del Santo Padre.

18.30 Visita di cortesia al Presidente della Repubblica, al «Grand Master Parnis» e Palazzo del Gran Maestro a Valletta. Incontro privato con il Presidente della Repubblica. Incontro privato con il Primo Ministro. Incontro con rappresentanti del Governo, della Magistratura, del Parlamento e il Corpo Diplomatico. Discorso del Santo Padre.

Sabato 26 maggio 1990

MELLIEHA

08.30 Visita al Santuario nazionale mariano di Mellieha. Preghiera del Santo Padre alla Madonna. Saluto ai membri del clero e della autorità ecclesiastica e civile. Saluto ai fedeli. Saluto del Santo Padre.

TA' PINU (GOZO)

10.45 Santa Messa davanti alla Basilica del Santissimo Sacramento di Ta' Pinu. Omelia del Santo Padre.

VICTORIA (GOZO)

15.45 Visita alla Cattedrale di Victoria e Giardini. Preghiera del Santo Padre. Saluto ai sacerdoti, religiosi, parroci e missionari. Saluto ai fedeli. Saluto del Santo Padre.

COSPIGUA

18.30 Incontro con i lavoratori nella Piazza di S. Margherita a Cospiqua. Discorso del Santo Padre.

Domenica 27 maggio 1990

SLIEMA

08.30 Incontro con il mondo della cultura nella «Saint John's Church» a Sliema. Discorso del Santo Padre.

TA' QALI

10.30 Incontro con i giovani nella Basilica Nazionale di Malta e Ta' Qali. Discorso del Santo Padre.

RABAT

12.00 Recita del «Regina Caeli» con i malati rappresentati di tutte le parrocchie dell'Arcidiocesi davanti alla Basilica Collegiata di S. Paolo a Rabat. Saluto del Santo Padre. Visita alla «St. Paul's Shrine» (Oratorio di S. Paolo), scultoreo (Oratorio di S. Paolo, affrescato alla Basilica Collegiata di S. Paolo a Rabat). Preghiera del Santo Padre.

MDINA

13.00 Pranzo con Vescovi, Professori e Seminaristi nel Seminario maggiore di Tal-Vinja.

15.00 Incontro eucaristico nella Cattedrale di Mdina. Saluto del Santo Padre.

VALLETTA

16.30 Santa Messa a Fenech di Valletta. Omelia del Santo Padre.

LUQA AIRPORT

19.30 Cerimonia di consegna all'aeroporto internazionale «Luqa Airport». Discorso del Santo Padre. Partenza in aereo dall'aeroporto internazionale «Luqa Airport» per Roma.

21.35 Arrivo all'aeroporto internazionale di Roma (Ciampino).

Ritratt 2

propriu, riprodott imkien iehor f'din ir-rivista, kien intitolat **Occorre dedicarsi ancora e sempre con vigore al grande compito dell'evangelizzazione** - Jehtieg mill-gdid u b'hegga dejjem iktar niddedikaw ruhna ghal hidma ta' l-evangelizzazzjoni. Dan ghalix id-diskors tal-Papa, li sar bi-Ingliż, kien indirizzat speċjalment ghal lajci imperfatti fl-apostolat, li kienu m'hegga biex b'hajjithom jipponifikaw il-messagg ta' Kristu fost il-bnedmin. (ara ritratt 3)

• Fl-istess pagna hemm id-diskors ta' merħba li ghamillu l-Isqof Cauchi u li hu ntitolat *La luce della verità sulle nostre vite* - Id-dawl tal-verità fuq il-hajjiet tagħna, b'riferenza għall-wegħda ta' l-Isqof li koll se nagħmlu hilitna kollha biex infasslu hajjietna fuq il-messagg li ried iwasslilna 'l Papa.

• L-edizzjoni Ingliża ta' *L'Osservatore Romano* li tasal fis-sittin pajjiz tad-dinjia li għandhom l-Ingliż bħala l-ewwel jew it-tieni lingwa tagħhom, ukoll tat importanza kbira lid-diskors tal-Papa fil-Katidral. Fil-ħarġa ta' l-14 ta' Ġunju, 1990, f'pagna 4, b'titlu fuq l-erba' kolonni tal-pagna, id-diskors kien

intitolat **Evangelizing means full Gospel living** - L-Evangelizzazzjoni tfisser għax il-vangeli b'mod sħiħ. Fl-istess pagna kien riprodott ritratt tal-faċċata tal-Katidral dominat mix-xbiha ta' l-Assunta. (ara ritratt 4)

IL-PAPA JOSSERVA L-KATIDRAL

It-tielet sinifikat kbir taż-żjara għandu x'jaqsam proprju mal-Katidral tal-gebel. Għaž-żjara, il-Katidral kien armat b'hal fil-festa ta' Santa Marija. Jien nnifsi li segwejt kull mument li dam il-Papa fil-knisja innotajt li kull x'hin għeħ ċans il-Papa kien josserva s-sbuhija ta' dan il-goġjel arkitetoniku ta' Gafa. Hekk kif temm jiflob fil-kappella tas-sagrament, fejn jien kont biss żewġ metri bogħod mill-Papa, il-Papa osserva l-ewwel ix-xbiha tal-Madonna ta' Soledad, tas-Solitudni jew tad-Duluri, li lejha hi ddedikata l-kappella tas-sagrament. Imbagħad dawwar ħarstu lejn il-monument ta' l-Isqof Guzeppi Pace u wara qagħad josserva l-monument l-ieħor importanti tal-familja Castelletti, li kienu l-proprjetarji tal-kappella ta' Soledad.

L-istess meta kien fuq l-artal, il-Papa kemm il-darba dawwar ħarstu fil-għub lejn il-kwadri tal-kappelluni u lejn is-saqaf tal-korsija. L-impressjoni tiegħu fuq il-knisja għarhom fi ftit kelmiet meta fl-ewwel parti tad-diskors il-Papa stqarr: *I am deeply grateful... to all of you for coming here today to be with the Pope in this magnificent Cathedral dedicated to the Assumption of our Lady*. Kelmiet li John Muthig, l-editur ta' l-edizzjoni Ingliża, deherlu li għandu jirriproduċi, proprju kif qiegħed nagħmel jien, b'tipi italiċi.

Inħossni profondament grat... lejkom il-koll talli ġejtu hawn illum biex tkunu mal-papa f'dan il-Katidral sabiħi dedikat lil Marija Mtellgħa s-Sema.

Kelmiet li l-Kapitlu Katidrali għandu jirriproduċi bil-lingwa li biha ingħadu, bi-Ingliż, fuq il-maskar, li nisperaw li, fi żmien qasir, iwahħlu f'post prominenti fil-Knisja b'tifkira ta' din iż-żjara storika.

L-impressjoni li halla l-Katidral fuq il-Papa u l-kolaboraturi stretti tiegħu tidher ċara wkoll min-nota uffċjali li l-Vatikan qassam lill-ġurnalisti flimkien mad-diskors tal-Papa fil-Katidral. Tiftaħ hekk: *Gozo's beautiful*

VICTORIA—26 MAY: VISIT TO THE CATHEDRAL

Evangelizing means full Gospel living

Dear Bishop Cauchi,
My Brothers and Sisters,

1. "Praised be Jesus Christ". It is with great joy that I repeat these words in my midst today, for it is in the name of Christ that I come to Malta as a pastor and pilgrim. To the Church in Gozo I bring the love and greetings of all God's people throughout the world, for as members of Christ's Body we all are united in a living bond of charity and peace; we all are one in praising Christ the Head through the power of the Holy Spirit, to the glory of God the Father.

I am deeply grateful to Bishop Cauchi for his kind words of welcome, and to all of you for coming here today, to be with the Pope in this magnificent Cathedral dedicated to the Assumption of Our Lady into Heaven. This Mother Church of Gozo and the other beautiful churches for which your Diocese is known raise our minds and hearts to the eternal beauty that is God. They inspire prayer and contemplation of the mysteries of faith.

But without you—the People of God who form this local Church—without your living faith, these buildings, for all their beauty, would remain empty and lifeless. They are only outward signs of the far deeper reality which Saint Paul had in mind when he wrote: "You are God's building" (1 Cor 3:9);

"You are built upon the foundation of the Apostles and Prophets, Christ Jesus himself being the cornerstone, in whom the whole structure is joined together and grows into a holy temple in the Lord; in whom you also are built into it for a dwelling place of God in the Spirit" (Eph 2:19-22).

2. Dear friends, your presence here today expresses both the unity and the diversity of the spiritual temple that you are. The whole Diocese is represented here: both clergy and people together with their Bishop. It is precisely out of a variety of ministries, charisms and states of life that you are "joined together" by the Holy Spirit in preaching the Gospel, professing the Creed, celebrating the sacraments, and in striving to be the salt of the earth and the light of the world (cf. Mt 5:13-14). Indeed, as the Second Vatican Council teaches: "It has pleased God to make people holy and to save them, not merely as individuals without any mutual bonds, but by making them into a single people, a people which acknowledges him in truth and serves him in holiness" (Lumen Gentium, 9).

I give thanks today for the fidelity with which your local Church acknowledges God and serves him in the Catholic Faith. You can all be proud of your strong

religious traditions, the large number of priests and religious; the many Catholic initiatives in the fields of education, charity and social services; the various lay movements, as well as the increasing lay involvement in diocesan and parish life. In all of these ways the Church in Gozo is "built into ... a dwelling place of God in the Spirit" (Eph 2:22).

Saint Paul remarks that "upon the foundation of the Apostles and Prophets" Christians "grow into a holy temple in the Lord" (cf. Eph 2:20 f.). Growth is the sign of life. As the spiritual heirs of those whom the great Apostle evangelized in Malta soon after the birth of Christianity, you must renew God's spiritual temple through constant conversion as individuals and as a community in *caritas*. "In the challenges of today, having been entrusted with the Good News of salvation, you will want to do everything possible to live it to the full, and to share it with others. This is the work of evangelization, the great mission which Christ entrusted to the first Apostles and which he now entrusts to you."

3. What does evangelization entail? In Gozo the task is not so much to bring the Gospel to people who have never heard of it, as to live the Gospel ever more perfectly and fully, so that the weak, the alienated and the sceptical may not

The Cathedral of the Diocese of Gozo.

in various apostolates, and in many other ways too. I also **Ritratt 4**

VICTORIA (Gozo) - 26 May 1990: Visit to the Cathedral

5-0

OUTLINE

Gozo's beautiful cathedral is an external sign of a spiritual reality: it is God's people who form a "holy temple in the Lord" (Eph 2:21) built of "living stones" (1 Pt 2:5). By preaching the Gospel, living a Christian life and applying Christ's message to the challenges of today, Christians help to build up this house through the power of the Holy Spirit.

1. "You are God's building" (1 Cor 3:9):

- The Holy Father comes as a pastor and pilgrim in the name of Jesus Christ;
- The Cathedral in Gozo and the many other beautiful **Ritratt 5**

Cathedral is an external sign of a spiritual reality: it is God's people who form a "holy temple in the Lord" (1 Pt 2,5). By preaching the Gospel, living a Christian life and applying Christ's message to the challenges of today, Christians help to build up this house through the power of the Holy Spirit. Dan fil-qosor ifisser: Il-Katidral sabih ta' Għawdex hu sinjal estern ta' realtà spiritwali: hu l-poplu ta' Alla li jiffurmaw "it-tempju qaddis fil-Mulej" (1 Pt 2,5). Bil-predikazzjoni tal-vangelu bl-għajxien ta' ħajja nisranija u bl-

applikazzjoni tal-messaġġ ta' Kristu għal-
isfidi tal-lum, l-Insara iġninu fil-bini ta' din id-
dar bil-qawwa ta' l-Ispirtu s-Santu. (Nota 5-0)
mad-Diskorsi uffċjali mqassma lill-ġurnalisti).
(ara ritratt 5)

EGHLUQ

Jien u intom li kellna x-xorti naraw lill-Papa fil-Katidral ta' Santa Marija nibqgħu ngħożżu għal dejjem il-fatt li aħna konna preżenti meta nkitbet din il-paġna b'ittri tad-deheb fl-istorja bi-millenarja tal-Katidral.

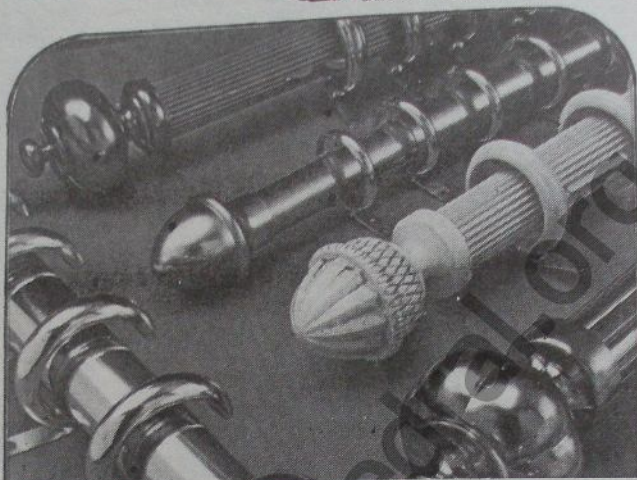
Kirsch

Carmelo Gauci Ltd.

IMPORTERS OF ALL KINDS OF TIMBER,
PLYWOOD, BLOCKBOARD, CHIPBOARD, HARDBOARD,
LAMINATED PLASTICS, FURNITURE & DOOR FITTINGS,
WOODWORKING & ALUMINIUM MACHINES.

"CARGA", NEW STREET, OFF QORMI RD. ST. VENERA. TEL: 445717 - 443861

the most renowned name for Curtain Railings

Bubbles

BATHROOMS

FRANCIS CARUANA LTD.

Showroom & Office:

73, Republic Street, Victoria,

Tel: 552413, 556248, 552993

Telex: 853 FRANCA

Fax: 552413

Joffrilkom:

- * Kmamar tal-Banju
- * Madum tač-Ċeramika
- * Geysers
- * Mirja

**Mill-Aktar Moderni u bi Prezzijiet
L-AKTAR MODERATI**

IL-VALUR ĠURIDIKU LITURĠIKU taż-Żjara tal-Papa fil-Katidral

minn Mons. Arcidjaku Giovanni B. Gauci

Waqt iż-żjara tiegħu lill-Gżira Ghawdxija, l-Q.T. Gwanni Pawlu II żar ukoll il-Knisja Katidrali fejn, kif stqarr il-Papa nnifsu, kien hemm rappreżentata d-Djoċesi kollha: kleru u poplu flimkien ma' l-Isqof tagħhom (cf. *L'Osservatore Romano*, Weekly Edition 4 June 1990, page 4: 'Victoria' - 26 May: **Visit To The Cathedral** n. 2).

Għaliex il-Papa żar il-Katidral? Biex nwiegħbu tajjeb għal din il-mistoqsija jehtieg naraw liema funzjoni għandha din il-Knisja li Papa sejjah "Din il-Knisja Omm (tad-Djoċesi) ta' Ghawdex" (Diskors tal-Papa cit., n. 1).

Id-Djoċesi

Id-Djoċesi hija parti mill-poplu ta' Alla afdata għall-kura pastorali ta' Isqof mgħejjun mis-sacerdoti tiegħu (Kan. 369); id-Djoċesi tissejjah "Knisja partikolari" u fiha teżisti u minnha wkoll hija fformata l-Knisja waħda Kattolika (Kan. 368).

Fi hdan id-Djoċesi jeżistu l-Parroċċi, jiġifieri dawk il-komunitajiet determinati tal-insara, ikkostitwiti b'mod stabbli, u afdati għall-kura pastorali ta' sacerdot li huwa r-ragħaj proprju ta' l-istess komunità parrokkjali (Kan. 515, par. 1).

Id-Djoċesi tagħna għandha hmistax -il komunità parrokkjali, kull waħda mmexxija mill-Kappillan bħala r-ragħaj propju tagħha u taft l-awtorità tar-Ragħaj tad-Djoċesi. Kull Parroċċa hija persuna ġuridika bid-drittijiet u bid-dmirijiet rispettivi tagħha kif jittfissru mill-liġijiet tal-Knisja, tant mil-liġijiet universali kemm minn dawk partikolari u b'mod rispettiv ukoll għal kull Parroċċa skond il-kas partikolari tagħha.

Il-Parroċċa Fil-Katidral

Il-Knisja Katidrali tilqa' fi hdanha komunità parrokkjali bir-ragħaj speċifiku tal-istess komunità: din hija waħda mill-

Mons. Arcidjaku G. B. Gauci joffri f'isem il-Kapitlu tal-Katidral ir-riġal lill-Papa

Parroċċi fid-Djoċesi tagħna. Fil-kuntest ta' dak li għidna fil-paragrafu preċedenti, l-Parroċċa fil-Katidral, "servatis de iure servandis", hija fuq skala ta' parità mal-Parroċċi l-oħra fid-Djoċesi.

F'dak li jirrigwarda l-ħajja pastorali - li ovvjament huwa l-kamp l-aktar importanti - il-Parroċċa fil-Katidral għandha garanzija sħiħa li tgħix din il-ħajja sħiħa tagħha: għalhekk ukoll hemm il-liġijiet u normi ekklesjaſtiċi li jfissru, jirregolaw u jimmoderaw id-drittijiet u d-dmirijiet tal-istess Parroċċa f'kunsiderazzjoni mal-ambjent fejn teżisti u minn fejn għandha tiffunzjona bħala Parroċċa (e.g. Kan. 4; 510 par. 2 u 3; 520).

Il-Kollegġjata Fil-Katidral

Fil-Knisja Katidrali teżisti wkoll il-

Kolleggiata jġifieri l-Kapitlu tal-Kanoniċi li, fost hwejjeġ oħra, għandu bħala kompetenza propja tiegħu li jwettaq fil-Katidral il-funzjonijiet liturġiċi u speċjalment dawk l-aktar solenni skond il-kalendarju liturġiku u f'dawk iċ-ċirkustanzi ndikati wkoll mill-awtorità ekklesjastika kompetenti għal-Liturġija (Kan. 503; cf. Caeremoniale Episcoporum, Edit. Vaticana, 1984, e.g. nn. 79, 81, 1142, 1143).

Fil-Katidral, il-Kapitlu għandu drittijiet oħra u dmirijiet oħra skond kif rikonnoxxuti mill-igijiet ekklesjaſtiċi, in vista wkoll ta' dawk li jingħad fil-Kanoni 4 tal-Kodiċi tal-Liġi tal-Knisja. Ta' min jgħid ukoll li t-twaqqif ta' Kapitlu Katidrali, t-tibdil (almenu dak sostanzjali) jew is-soppressjoni tiegħu huma hwejjeġ riservati għall-kompetenza tas-Sede Apostolika u għalhekk jgħaddu s-setgħat ordinarji tal-Isqof Djoċesani (Kan. 504). Għalhekk il-kapitlu għandu jkollu l-Istatuti tiegħu li jibdwu jobbligaw meta jkunu approvati mill-Ordinarju Djoċesani; però la l-Kapitlu u anqas l-Isqof Djoċesani ma jistgħu jikkomponu statwi li jmorru kontra l-istruttura tal-Kapitlu Katidrali jew li jmorru kontra l-igijiet tal-fundazzjonijiet - sakemm, sintendi, ma jkunx hemm l-awtorizzazzjoni mis-Sede Apostolika jew intiża mill-Kodiċi innifsu (Kan. 504; 506 par. 1).

Il-Knisja OMM tad-Djoċesi Kollha

Waqt li kien jitkellem fil-Katidral, il-Papa għaraf b'mod ċar il-funzjoni partikolari ta' din il-Knisja bħala KATIDRAL u għalhekk sejhilha: **"This Mother Church of Gozo"** (loc. cit.) U l-Papa ma setgħax jitkellem xort'oħra għax il-funzjoni tal-Knisja Katidrali f'kull Djoċesi hija preċiżament kif titfisser mill-igijiet u min normi tal-Knisja li tagħhom il-Papa huwa l-legislatur u bl-awtorità tiegħu dawk in-normi huma promulgati.

Għalhekk, il-Papa ma għiex jagħmel żjara lill-Parroċċa tal-Katidral, anqas ġie jżur il-Kolleggiata li hemm fl-istess Knisja. Huwa ġie jżur il-Knisja in kwantu hija l-KATIDRAL jġifieri OMM tal-knejjes l-oħra kollha fid-Djoċesi tagħna.

Il-Katidral hija l-knisja b'mod partikolari ta' l-Isqof tad-Djoċesi: hemmhekk huwa għandu s-SEDJA jew "Cathedra" tiegħu, simblu haj

tal-funzjoni li għandu l-Isqof bħal Sacerdot, Għalliem u Mexxej tal-Poplu ta' Alla.

Jekk l-Isqof għandu dritt li jiffunzjona "pontifikalment" fil-knejjes l-oħra tad-Djoċesi tiegħu (Kan. 390), dan wisq aktar jista' jagħmlu għal-knisja proprja tiegħu, mingħajr l-iċken bżonn li jitlob xi permess la mingħand il-Kapitlu u anqas minn għand il-Parroċċa. Għalhekk ukoll, kull funzjoni li l-Isqof iħoss jew jista' jkun obligat li jwettaq fil-Katidral bħala Ragħaj tal-Knisja lokali, din il-funzjoni għandha tiegħu prijorità fuq il-funzjonijiet l-oħra kollha tant dawk tal-Kapitlu kemm dawk tal-Parroċċa.

Sa mill-bidu nett tat-twertieq tal-ministeru tiegħu bħala ragħaj, l-Isqof għandu jersaq lejn il-Katidral tiegħu biex hemmhekk huwa jibda, b'celebrazzjoni liturġika, s-servizz tiegħu lill-Poplu ta' Alla (Kan. 382 par. 4; Caeremoniale Episcoporum cit. nn. 1142, 1143). Dan biex il-pussess tad-djoċesi mill-Isqof ma jkun sempliċi formalità, iżda jkun celebrazzjoni tabilhaqq ekkleżjali (cf. The Code Of Canon Law - A text & commentary, c/o The Canon Law Society Of America, Paulist Press, New York/Mahwah, 1985, p.325).

Le-centralità liturġika tal-Knisja Katidrali

Il-Papa jasal fil-Pjazza tal-Katidral

hija bosta drabi ndikata fil-Kodiċi l-għdid u ppreċiżata aktar fiċ-Ċerimonjal tal-Isqfijiet li hareġ irriforment b'digriet tal-Konċilju Vatikan II u b'awtorizzazzjoni tal-Papa attwali fis-sena 1984, jiġifieri wara l-Kodiċi tas-sena 1983.

F'konformità ma' dak li qegħdin ngħidu, l-Kodiċi jgħid li l-Isqof Djoċesani għandu ta' spiss imexxi ċ-ċelebrazzjoni ta' l-Ewkaristija, speċjalment f'ċerti solennitajiet liturġiċi, u fl-ewwel post tissemma l-Knisja Katidrali propju biex tiġi speċifikata l-ċentralità li għandha tgawdi l-Katidral fil-Liturġija (Kan. 389; cfr. The Code Of Canon Law - A text & commentary, op. cit., p.329). Fil-Katidral wkoll, bħala regola, jinżammu l-ordinazzjonijiet sagri skond kif jiffisser fil-kanoni 1011; iċ-Ċerimonjal tal-Isqfijiet jgħid l-istess haġa, inkluża wkoll l-ordinazzjoni episkopali (nn.563, 1135). Saħansitra anki mill-funeral tal-Isqfijiet Djoċesani jtkellem il-Kodiċi u b'riferenza għall-post fejn għandhom isiru - sakemm l-Isqof stess ma jkunx għamel għażla oħra - jiġifieri fil-Katidral (Kan. 1178). Huwa wkoll dritt tal-isqof Djoċesani - estiż anki għall-Isqfijiet Djoċesani Emeriti - li jindifen "in

propria ecclesia" li hija l-Katidral tiegħu (Kan. 1242). L-istess jingħad fiċ-Ċerimonjal tal-Isqfijiet: anzi dwar il-funeral jtkellem biss mill-Knisja Katidrali (n. 1161) u dwar id-dfin jgħid li normalment dan isir fil-Katidral tad-Djoċesi (n.1164).

Dawn id-disposizzjonijiet ġuridiko-liturġiċi b'riferenza għall-funzjoni speċjali u unika li għandha l-Knisja Katidrali fid-Djoċesi għandhom bħala bażi tagħhom ukoll id-disposizzjonijiet tal-Konċilju Vatikan II li jippreċiżu kif iċ-ċentralità liturġika tal-Katidral hija marbuta mal-persuna sagra tal-Isqof li "għandu jtkies bħala l-Qassis il-kbir tal-merħla tiegħu, li minnu ġeja u b'ċertu mod tiddependi l-hajja tal-fidili tiegħu fi Kristu. Għalhekk jehtieg li kulhadd jagħti l-akbar importanza lill-hajja liturġika tad-djoċesi madwar l-Isqof, **l-aktar fil-Knisja Katidrali.**" (Sacrosanctum Concilium, 41).

Mhux ta' b'xejn li l-Kap III taċ-Ċerimonjal ta' l-Isqfijiet għandu bħala titlu tiegħu "DE ECCLESIA CATHEDRALI": u l-istess Ċerimonjal jgħid "Amor ac veneratio erga

Il-Papa fil-Katidral

ecclesiam cathedralem animis fidelium iunculetur.." (n.45), jiġifieri li l-fidili għandhom jiġu imhegġa biex iħobbu u jaqmu l-Knisja Katidrali.

Minn dan li għidna nistgħu nifhemu sewwa għaliex il-Papa żar il-Knisja Katidrali fis-26 ta' Mejju li għadda. Dan ma jfissirx li l-Papa ma jistax jagħżel li, barra mill-Katidral, huwa jżur ukoll xi knisja jew knejjes oħra. Anqas ifisser li meta l-Papa jżur xi pajjiż huwa għandu jżur kull Katidral li teżisti f'dak il-pajjiż; jista' jkun pajjiż ta' estensjoni territorjali ferm kbira u fejn il-knejjes Katidrali jkunu bil-mijiet skond ma jkunu bil-mijiet id-djoċesijiet tal-istess pajjiż.

Iżda dan li qegħdin ngħidu ma japplikax għalina. Pajjiżna huwa żgħir u ma hawnx għajr żewġ djoċesijiet biż-żewġ knejjes Katidrali rispettivi tagħhom. Għalhekk jiena għidt, f'intervista li kelli ma' Radio Imxandra wara ż-żjara tal-Papa, ż-żjara tal-Q.T. Gwanni Pawlu II lill-Katidral kienet mistennija, u jekk għad jerġa jkollna żjara bħal dik "naħseb li ebda Papa mhu ser iħalli barra żjara lill-Knisja Katidrali tad-Djoċesi ta' Għawdex".

RAINDROPS

Tel. 554114 — 551254

Pet & Garden Centre

The Ideal Place to find all pet and garden requisites including:

- A large selection of pesticides, herbicides and fertilizers;
- A range of sprayers from 1 to 16 litres including motorised ones;
- Artificial or fresh flower arrangements for any occasion;
- Seeds, bulbs and fruit trees; ● Indoor and exotic outdoor plants;
- Pots and decorative pot covers; ● Pets including pure breed rabbits;
- Pet foods.

— FREE EXPERT ADVICE ON PLANT DISEASES —

IL-VALUR PASTORALI taż-Żjara tal-Papa fil-Katidral

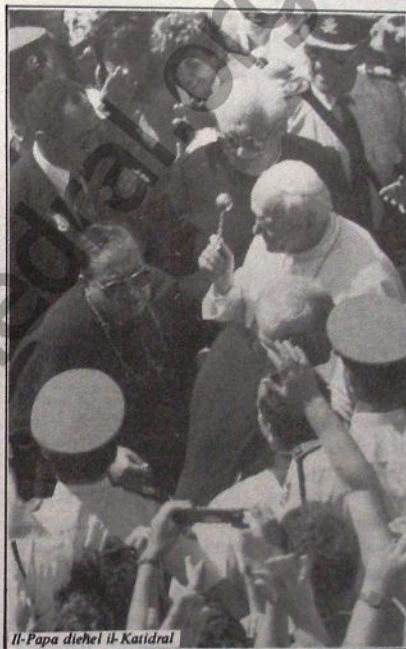
minn Mons. Arċipriet Carmelo Scicluna

Fic-Ċerimonjal ta' l-Isqfijiet naqraw li hu dmir ta' l-Isqof li ta' kull tant żmien jagħmel dik li tissejjah "Iż-Żjara Pastorali" lill-parroċċi tad-Djoċesi tiegħu biex l-insara jintebħu sewwa li l-Isqof għalihom hu l-habbar tal-Vangelu, ir-Ragħaj it-Tajjeb, l-Imghallem u s-Saċerdot il-Kbir tal-merħla tiegħu (cfr. p. 279, art. 1177). B'xorti tassew kbira din iż-żjara pastorali fi żmienna fil-Katidral tad-Djoċesi għamilha l-Qdusija Tiegħu l-Papa Gwanni Pawlu II li hu mhux biss Isqof tad-Djoċesi ta' Ruma, imma r-Ragħaj Spiritwali tal-Knisja Universali. Din iż-żjara twettqet fis-26 ta' Mejju, 1990.

Il-Qdusija Tiegħu l-Papa Gwanni Pawlu II żar il-Knisja Katidrali t'Għawdex nhar is-Sibt, 26 ta' Mejju, 1990. Din mhux biss kienet żjara, storika u straordinarja imma unika l-għaliex minn żmien San Pietru, l-ewwel Vigarju ta' Kristu fuq l-art sal-lum qatt ma kellha l-Knisja Katidrali żjara minn xi Papa. Iżda din iż-żjara tal-Vigarju ta' Kristu fil-Katidral aktar milli grajja unika fl-istorja ta' din il-Knisja għandna nħarsu lejha bħala żjara pastorali, żjara li għandha tghin lill-bniedem għall-iżvilupp integrali tiegħu.

ID-DJOĊESI KOLLHA

F'din iż-żjara fil-Katidral il-Papa ltaqa' mas-saċerdoti, mal-membri tal-Kunsill Parrokkjali, mad-Dirigenti ta' l-Għaqdiet, mal-Ministri Straordinarji tat-Tqarbin u mal-qraba tal-missjunarji għawdxin. F'diskors li għamel f'din l-okkażżjoni l-Papa stqarr li fil-Katidral il-lejja nisgħu ngħidu tinsab miġbura d-djoċesi. B'din l-espressjoni l-Papa żgur li kellu f'moħħu l-importanza li Huwa jagħti lill-istrutturi godda fi hdan il-Knisja biex twettaq il-missjoni tagħha li tevangelizza lill-bnedmin billi tghinhom dejjem iġhix ta' aktar bnedmin mahluqin fuq xbieha ta' Alla nnifsu. Iżda biex dawn l-istrutturi godda jaħdmu fi hdan il-

Il-Papa diehel il-Katidral

Knisja u li mal-membri tagħhom f'Għawdex il-Papa ltaqa' fil-Katidral, hemm bżonn li huma ma jinsewx l-aspett karizmatiku tal-Knisja. Fi kliem ieħor mhux biżżejjed li nattendu għall-aqgħat li jsiru fi hdan dawn l-istrutturi godda bħalma hu l-Kunsill Parrokkjali, imma hemm bżonn li dawn il-membri jkun ta' babilhaqq effiċjenti fis-sens li jkun l-id il-leminija tal-Kappillan tagħhom biex iwettaq il-hidma pastorali tiegħu fost l-kategoriji kollha tal-Komunità Parrokkjali.

FIDI HAJJA

Il-Papa wkoll fid-diskors tiegħu fil-Katidral faħħar l-Knejjes sbieħ li għandna f'din il-gżira

Il-Papa jigu milqugh il-Katidral mill-Arcidjaku u mill-Arcipriet.

t'Ghawdex. Izda l-Papa kompla jistqarr li hi l-fidi nisranija li timla dawn il-knejjes sbieħ li għandna għax jekk inhallu t-torċa tal-fidi li wrietna mingħand l-Appostlu Missierna San Pawl tnin u tintefa bil-mod il-mod, dawn il-knejjes jitbattlu u l-gmiel tagħhom ma' jkollu u jibqagħlu l-ebda valur. X'jiswa li jkollna knejjes mzejna bl-ifjen irħamijiet, b'linef tal-kristall u b'bosta opri oħra artističi jekk assenti tkun l-assemblea liturgika. Jeħtieġ li ngħixu l-fidi li nistqarru l-għaliex inkella l-Knejjes tagħna sbieħ u mimlijin opri artističi ma' jkunux jfissru hliet li aħna qegħdin nagħmlu eżercizzju kontinwu ta' ipokresija nisranija. Niftakru li darba dawward il-knejjes t'Ghawdex li xi sacerdoti Amerikani minn Grand Rapids. Wara li temmejna din id-dawra semi-turistika, dawn is-sacerdoti qaluli b'riferenza għall-flus li nonfqu f'dawn l-opri fil-knejjes dawn il-kelmiet: **"We spend this money in catholic education"**. Fil-fatt fl-Amerika, id-djoċesijiet jonfqu flejjes kbar fil-parish schools biex inisslu fit-tfal u fiż-żgħażaġħ prinċipji ewanġeliċi li min ihaddanhom mhux biss iġix ta' nies, imma

jkun 'the best asset' għas-soċjetà li fiha jkun iġix. Mhux biżżejjed li nistqarru li aħna nemmnju, ried ifisser il-Papa, bil-kelmiet li qalilna, imma ried ifisser li dawn il-knejjes sbieħ tagħna jagħmlu sens jekk kemm-il darba aħna nsarrfu f'egħmejjel sa fl-icken dettal it-tagħlim ta' Kristu. Jekk dan ma jgħrix il-knejjes sbieħ li għandna aktar ikun qegħdin jagħmlu l-parti ta' mużewijiet fejn jigu mħarsin opri artističi u oġġetti ta' valur storiku, milli postijiet fejn ningabru biex nitolbu. Il-Knejjes tagħna jissejġu tabilhaqq **'DJAR T'ALLA'** skond kemm aħna ningabru fihom kemm għat-talb komunitarju kif ukoll għat-talb persunali. Il-Knejjes tagħna jkunu jilħqu l-iskop tagħhom jekk kemm-il darba aħna niltaqgħu fihom biex niċċelebraw l-Ewkaristija halli nieħdu sehem fiha.

ĠEBEL HAJ

Il-Papa f'din iż-żjara tiegħu fil-Katidral għamlilna wkoll appell qawwi biex inkunu 'ġebel haj' fil-Knisja u naslu għal dan l-iskop jekk kemm-il darba aħna ma nonqsux li nagħmlu l-parti tagħna biex ninfiltaw il-

prinċipji tal-Vangeli fl-oqsma kollha tas-soċjetà: familja, edukazzjoni, politika u fit-trade unions. Fil-fatt il-Papa qalilna li l-mira tal-evanġelizzazzjoni hi li tirrakkma bil-virtujiet il-bini nnifsu tas-soċjetà. U l-aħjar mod li bih aħna nistgħu nkunu dan il-‘gebel haġ’ fi hdan il-Knisja hu li aħna nagħtu xiehda ta’ Kristu kull fejn ikunu u ma’ kull min inkunu. Ix-xhieda nisanija fi żmienna hi indispensabli għax il-bniedem tal-lum hu aktar inklinat li jisma mix-xiehda ta’ Kristu milli mill-għalliema ta’ Kristu. U jekk huma jaċċettaw l-għalliema tal-Kelma ta’ Alla għax jafu li huma wkoll xiehda ta’ l-istess Kelma t’Alla. Kieku kull Għawdx i għix din ix-xiehda nisanija kieku żgur li s-soċjetà għawdxija moralment hija bil-wisq aktar f’saħħitha.

Jekk irridu li tabilhaqq li ż-żjara li l-Papa għamel fil-Katidral fis-26 ta’ Mejju, 1990 thalli frott kotran jeħtieġ li lkoll ningħaqdu mar-Raġġ Spiritwali tagħna, l-Isqof, li s-suċċessjoni tiegħu direttament ġejja minn Kristu f’għaqda ma’ Pietru, mal-Papa. Jekk nagħmlu hekk inkunu qegħdin nagħtu xiehda li tabilhaqq il-Knisja Katidrali hi omm il-knejjes l-oħra kif stqarr l-istess Papa fid-diskors tiegħu li hu għamel f’dan it-tempju mwaqqaf lil Marija Assunta sa mill-ibgħad żminijiet.

L-ISPIRTU TA’ KANONIA

Fid-diskors tiegħu fil-Katidral il-Papa tkellem mill-ispiritu ta’ koinonia, mill-ispiritu, jiġifieri, komunitarju li għandu jinhass fost il-Poplu t’Alla fi gżiritna meta stqarr: “Il-presenza tagħkom hawn illum qed tesprimi kemm-il għaqda u kemm id-diversità tat-tempju spiritwali li huwa intom”. B’dawn il-kelmiet il-Papa ried ifisser b’mod l-aktar ċar li fil-Knisja jeħtieġ li jinhass l-ispiritu komunitarju. Izda dan l-ispiritu jibqa’ fjakk, jekk kemm-il darba f’din il-komunità kull membru mhux lest li l-ewwel u qabel ifittex l-interessi ta’ l-oħrajn u mbagħad dawk tiegħu personali. Dan l-ispiritu jibqa’ assenti jekk kemm-il darba kull membru ta’ din il-komunità mhux dejjem dispost li jzomm lil shaħs f’din il-komunità bħal aħjar minnu. Dan li għalliem San Pawl nistgħu ngħidu fi żmien Kristu meta halliha bil-miktub fl-ittra tiegħu lill-Filippin dawn il-kelmiet: “Żomm bl-umiltà kull wieħed mill-oħrajn bħala aħjar minnu u tfittxux kull

Mons. Isqof N. Cauchi jaqra l-indirizz tiegħu lill-Papa fil-Katidral

wieħed dawk li jaqblilkom, imm dak li jaqbel lill-oħrajn.” (2:3-4). Il-membri kollha tal-Knisja, tinsab fejn tinsab din il-Knisja, jeħtieġ li jzommu quddiem għajnejhom il-prinċipju ta’ Jean Vanier li halliha bil-miktub fil-ktieb tiegħu “Community & Growth”. Dan l-appostlu tal-‘handikappati’ fil-Kanada jistqarr li f’kull komunità, il-membri kollha għandhom jigu animati mill-prinċipju ‘community for myself to myself for community’ (p.10). Jekk dan l-ispiritu jkun nieqes fil-Poplu t’Alla fil-gzejjer tagħna, allura aħna nkunu nixbħu lill-trappezzerija izda mhux min-naħa tal-faċċata tagħha, imma min-naħa ta’ wara tagħha fejn hemm l-akbar konfużjoni ta’ ħjut mxebbelkin ma’ xulxin. Naħdmu fil-Knisja lokali tagħna biex ikun l-ispiritu ta’ koinonia li jspirana fi hdan il-komunità nisanija li fiha ngħixu biex nagħtu xiehda li għalina l-imħabba tfisser fi hdan il-Knisja l-qawwa għall-għaqda.

IS-‘SENSUS FIDELIUM’

Il-Papa f’dan id-diskors għamel enfasi fuq is-‘sensus fidelium’, jiġifieri wera l-importanza ta’ l-appostolat tal-Lajċi. Illum il-Knisja permezz tad-Digriet dwar l-Appostolat tal-

Il-Papa jgħannaq lil-Mons Isqof N. Cauchi fil-Katidral

Lajči tal-Konċilju Vatikan II għallmitna biċ-ċar li l-vokazzjoni għall-appostolat hija universali u indispensabli għat-tixrid tal-Bxara t-Tajba. Mingħajr l-appostolat ta' lajči mpenjati mal-Knisja, il-Kelma t'Alla tibqa' ma' ssibx art ferili biżżejjed biex tinbet u tikber f'sigra. Illum il-Kappillan u s-saċerdoti iħossu li l-lajči bis-saħħa tas-Sagrament tal-Magħmudija u tal-Grizma ta' l-Isqof bl-id il-leminija tagħhom biex f'kollaborazzjoni magħhom iwasslu lil Kristu għand huthom il-bnedmin. Fil-fatt il-Kardinal Pironio, il-President tal-Kummissjoni Pontifiċja għall-Appostolat tal-Lajči stqarr li l-lajči huma l-Knisja fid-dinja u d-dinja fil-Knisja. F'ċerti ċirkustanzi huma l-lajči li jridu jixhdu għal Kristu, U fuq kollox

meta Kristu qallna: "Kunu d-dawl tad-dinja... u halli dan id-dawl jiddi quddiem il-bnedmin tad-dinja biex meta jarawh jagħmlu bħalkom biex huma wkoll jigglorifikaw lil Alla" (cfr. Mt 5, 14-16) ma kienx jeskludi lil-lajči li tgħammdu u li rċivew is-Sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof, Kristu żgur li ried japplika dawn il-kelmiet għal din il-klassi ta' lajči. Izda min-naħa l-oħra ċerti lajči jridu joqogħdu attenti biex ma jippretendux li huma kattoċiċi iżjed mill-Papa.

Jekk id-duttrina tal-Konċilju Vat. II u tad-dokumenti pontifiċji li hargu wara dan il-Konċilju jgħallmu li l-konferenzi Episkopalo bil-permessi meħtieġa jistgħu jagħtu l-fakultà li t-tqarbin isir fl-idejn, hadd fost il-lajči m'għandu jistqarr bil-kliem jew bil-kitba li dan ma jstax isir. Is-'sensus fidelium' il-Knisja tagħtu l-importanza li jisthoqqlu, iżda b'daqshekk ma jfissirx li l-aspett ġerarkiku spiċċa fil-Knisja. ma ninsewx li kien Kristu stess li ried il-ġerarkija fil-Knisja meta lil-Appostli qallilhom: "Kif Missieri bagħat lili, hekk ukoll jien nibgħat lilkom. Morru mela għallmu lil-bnedmin kollha tad-dinja u għammduhom fl-isem tal-Missier, ta' l-Iben u ta' l-Ispirtu s-Santu. Għallmuhom iħarsu dak kollu li wissejtkom. U ara jien nibqa' magħkom sa l-aħħar." (Mt. 28, 18-20).

Mela f'kull kwistjoni li tinqala' l-aħħar kelma għandha tkun ta' l-Isqfijiet u d-dmīr tagħna hu li nobdu. Il-Papa, jiġifieri f'dan id-diskors ried iġhallimna li l-appostolat tal-Lajči għandu dejjem jitwettagħ bl-approvazzjoni ta' l-Awtorità Ekkleżjastika u id f'id ma' l-awtoritajiet konċernati.

Jekk irridu li tabilhaqq li ż-żjara li l-Papa għamel fil-Katidral tis-26 ta' Mejju, 1990 thalli frott kotran jeħtieġ li lkoll ningħaqdu mar-Raġhaj Spiritwali tagħna, l-Isqof, li s-suċċessjoni tiegħu direttament ġejja min Kristu f'għaqda ma' Pietru, mal-Papa. Jekk nagħmlu hekk inkunu qegħdin nagħtu xieħda li tabilhaqq il-Knisja Katidrali hi omm il-knejjes l-oħra kif stqarr l-istess Papa fid-diskors tiegħu li hu għamel f'dan it-tempju lil Marija Assunta sa mill-ibgħad żminijiet.

Programm tal-Festa ta' Santa Marija 27 ta' Lulju — 15 ta' Awissu 1990

Tema Ċentrali:

F'GHAQDA MA' MARIJA, F'GHAQDA MAL-KNISJA

Il-Ġimgħa, 27 ta' Lulju: Tberik tal-Koppletta

Fis-7.00p.m. Mons Isqof N. Cauchi imexxi Koncelebrazzjoni mar-Rev.mu Monsinjur Kapitulari u mas-saċerdoti tal-parroċċa. Wara inawgurazzjoni u tberik tal-koppletta ta' S. Ġużepp mill-istess Mons. Isqof.

Is-Sibt, 28 ta' Lulju: Jum il-Qdusija Saċerdotali

Mid-9.15a.m. sal-12.15p.m. sigħat ta' ġabra u riflessjonijiet għas-saċerdoti tal-Parroċċa u l-membri tal-Kunsill Parrokkjali f'Manresa House. Fr. Paul Degua S.J. jagħmel taħdita ta' l-okkażjoni.

Fis-7.00p.m. Mons. Arċipriet imexxi Koncelebrazzjoni mas-saċerdoti tal-Parroċċa u wara jqassam il-premijiet lill-aħjar żewġ studenti ta' kull Ċentru tad-Duttrina fir-Rabat.

Il-Hadd, 29 ta' Lulju: Jum il-Familja

Fil-4.45p.m. Rużarju minn hames membri ta' familja.

Fil-5.00p.m. Patri Anton Mompalao, Kapuċċin f'quddiesa jagħmel omelija bis-sugġett: **Il-Verġni Marija fit-thabbira tal-Mulej**. F'din il-quddiesa jitbierku t-trabi li twieldu dawn l-aħhar sentejn. Jittellghu tlett domni tad-deheb fost it-trabi preżenti u tlett 'hampers' fost il-ġenituri preżenti.

It-Tnejn, 30 ta' Lulju: Jum l-Għaqdiet

Fis-6.50p.m. Mons. Arċipriet jagħmel aċċenn tax-xogħol li qegħdin joffru l-għaqdiet fil-Parroċċa.

Fis-7.00p.m. Patri Anton Mompalao,

Kappuċċin, f'quddiesa jagħmel omelija bis-sugġett: **Il-Verġni Marija fiż-Żjara tal-Mulej**. Ikanta l-Kor ta' l-Azzjoni Kattolika. Għal din il-quddiesa jkunu preżenti l-membri ta' l-Għaqdiet li jieħdu hsieb l-organizzazzjoni ta' din il-quddiesa.

It-Tlieta, 31 tal-Lulju: Jum il-Ġenituri.

Fis-7.00 p.m. Patri Anton Mompalao, waqt il-quddiesa jagħmel l-omelija bis-sugġett: **Il-Verġni Marija, fit-Twelid tal-Mulej**. Din il-quddiesa tkun għall-bżonnijiet tal-ġenituri tal-parroċċa. Wara l-quddiesa jittellghu 3 'hampers' fost il-ġenituri preżenti.

L-Erbgħa, 1 t'Awissu: Jum l-Anzjani

Fid-9.30a.m. Dun Ġorġ Mercieca jqaddes għall-Anzjani fiċ-Ċentru Parrokkjali. Wara 'party' lill-anzjani fl-istess Ċentru.

Fl-4.30p.m. Hargħa Marjana għall-Anzjani. Inżuru s-Santwarju Ta' Pinu, Knisja Parrokkjali u Kollegġjata ta' l-Għarb u l-Knisja hekk imsejha taż-Żejt. Imexxi Mons. Girgor Vella, Penitenzier. Fis-7.00p.m. Patri Gwardjan Filippu Cutajar, Kapuċċin, f'quddiesa jagħmel omelija bis-sugġett: **Il-Verġni Marija, Omm Alla**. L-organizzazzjoni ta' din il-quddiesa tkun f'idejn il-Kumitat Promozzjoni Umana ta' l-Azzjoni Kattolika.

Il-Hamis, 2 t'Awissu: Jum il-Parruċċani Mejtin

Fis-7.00p.m. Patri Gwardjan Filippu Cutajar, Kapuċċin, iqaddes għall-erwieh tal-parruċċani li mietu mill-1 t'Awissu tas-sena l-oħra l hawn u fiha jagħmel

omelija bis-sugġetti: **Il-Verġni Marija, Omm il-Feddej.** Il-qraba ta' dawn il-parruċċani mejtin jiġu mistiedna għal din il-quddiesa. L-animazzjoni ta' din il-quddiesa tkun mill-istess qraba.
Fit-8.30p.m. fil-Pjazza tal-Knisja kuncert muzikali b'kant operistiku taht it-tmexxija ta' Mro. Jos. Sammut. Din l-attività sa tiġi mtellgħa mill-Kumitat Kulturali fi hdan il-Ministeru Għal Ghawdex.

Il-Gimgha, 3 t'Awissu: Jum il-Morda
Fid-9.30a.m. Mons. Nikol Vella jqaddes għall-morda rikoverati għand is-Sorijiet Karmelitani.

Fil-10.00a.m. Mons. Ġorġ Tabone jqaddes għall-morda rikoverati għand is-Sorijiet Dumnikani.

Fil-10.15a.m. Mons. Arcipriet C. Scicluna jqaddes fl-isptar Ġenerali u jqarben lill-morda kollha.

Fil-4.30p.m. Mons. Teol. Jos. Farrugia jqaddes għall-morda rikoverati fi Trionfi House.

Fis-7.00p.m. Patri Gwardjan Filippu Cutajar, Kapuċċin, f'quddiesa jagħmel l-omelija bis-sugġetti: **Il-Verġni Marija, Omm il-Knisja.** Il-morda kollha jiġu mogħtija tiffkura ta' l-okkażżjoni.

Is-Sibt, 4 t'Awissu: Jum l-Aghrajjes

Fil-5.30p.m. Mons. Arcipriet C. Scicluna f'quddiesa jagħmel omelija bis-sugġetti: **Il-Verġni Marija, fit-Tieg ta' Kana.** Għal din il-quddiesa jiġu mistiedna l-għarajjes tal-parroċċa u dawk li żżewġu matul is-sena.

Fis-7.00p.m. Dun Frangisk Saliba f'quddiesa jassisti għaž-żwieġ ta' Mary Rose Saliba u Louis Farrugia.

Il-Hadd, 5 t'Awissu: Jum l-Emigranti

Fil-10.00a.m. hrug ta' l-Istatwa ta' Santa Marija fost il-kant ta' l-innijiet marjani. Issir il-gabra tradizzjonali tas-soltu u din is-sena tmur għat-tpiġġija tal-kopletti.

Fil-5.00p.m. Mons. Isqof N. Cauchi jmxxi Konċelebrazzjoni li fiha jagħmel

l-Ewwel Tqarbina u jamministra s-Sagrament tal-Konfermazzjoni lill-ulied l-emigranti. Dawn it-tfal jiġu mogħtija tiffkura ta' l-okkażżjoni. Wara l-funzjoni l-emigranti jiġu mistiedna għal 'drinks' fiċ-Ċentru Parrokkjali.

It-Tnejn, 6 t'Awissu: Jum it-Tfal

Fis-6.45p.m. Ruzarju Haj mit-tfal tal-Parroċċa.

Fis-7.00 p.m. Dun Ġirgor Grech, Vigarju Parrokkjali f'quddiesa jagħmel omelija bis-sugġetti:

Il-Verġni Marija fil-Epifanija tal-Mulej. It-tfal preżenti jiġu mogħtija ġelat. L-organizzazzjoni tal-quddiesa tkun f'idejn il-membri tal-Mużew tan-Nisa. Ikanta wkoll il-kor tat-tfal tal-Mużew.

It-Tlieta, 7 t'Awissu:

Jum il-Vokazzjonijiet

Mill-10.00 sal-11.30a.m. hin ta' gabra u riflessjoni fil-Knisja tal-Madonna tal-Karmnu tax-Xlendi. Ghawma u ikla flimkien. Jieħdu hsieb Fr. Joe Vella Gauci Fr. Ray Vella u Ant M. Saliba.

Fis-7.00p.m. Dun Ġirgor Grech, Vigarju Parrokkjali, f'quddiesa jagħmel omelija bis-sugġetti: **Il-Verġni Marija fil-Presentazzjoni tal-Mulej.**

Fit-8.30p.m. Fiċ-Ċittadella Ikla Tradizzjonali ta' Santa Marija.

L-Erbgha, 8 t'Awissu: Jum il-Ġenerożità

Fis-7.00p.m. Dun Ġirgor Grech, f'quddiesa jagħmel omelija bis-sugġetti:

Il-Verġni Marija fil-Familja ta' Nazaret.

Fil-aħħar tal-quddiesa jingħataw l-oġġetti ta' ikel li l-parruċċani jkunu għabru għat-tfal ta' l-Istituti għall-Anjnz rikoverati fid-djar tas-Sorijiet. Dun Manwel Curmi, l-inkarigat tal-Kurja mill-Assistenza soċjali.

Il-Hamis, 9 t'Awissu: Jum il-Missjonijiet

Fis-6.15p.m. il-Provinċjal tal-Patrijiet Agostinjani Patri Adeodato Schembri, f'quddiesa jagħmel omelija bis-sugġetti:

Il-Verġni Marija u l-Missjonijiet tal-Knisja. Il-gabra fil-quddiesa tkun għall-

missjoni Agostinjana fil-Brazil.
Fis-7.00p.m. programm bl-isem **"It-tfal u
ż-żgħażaġh ifahhru lill-Verġni Marija bil-
kant"**. Jiehdu hsieb din l-attività Dun
Girgor, Jos Grech u Carol Saliba.

**Il-Gimgha, 10 t'Awissu: Jum is-Soc. Fil
Jum is-Soc. Fil. Leone**

Fis-7.00 p.m. quddiesa bl-omelija ta' l-
okkażjoni minn Dun Joe Vella Gauci,
Direttur Spir. tas-Socjeta. Fil-quddiesa tiehu
sehem il-Banda ta' l-istess soċjeta. Fil-
quddiesa tiehu sehem il-Banda ta' l-istess
soċjeta. Fl-aħħar tal-quddiesa jittellghu 3
hampers fost il-bandisti preżenti offruti mill-
Arċipriet.

**Is-Sibt, 11 t'Awissu: Jum il-Kunsill
Parrokkjali**

Fis-6.30p.m. Ghasar kantat bil-Malti bis-
sehem tar-Rev.mu Kapitlu. Imexxi
Mons. Ġorġ Tabone. Kurunella ta' l-
Assunta u Funzjoni Ewkaristika għall-
Barka Sagramentali minn Mons.
Ġużeppi Gauci.

Fis-7.00p.m. Patri Lawrenz Attard O.P.
f-quddiesa solenni bil-mużika ċelebrata
minn Mons. Teol. Ġużeppi Farrugia
jagħmel l-omelija ta' l-okkażjoni. Il-
lezzjonijiet tal-quddiesa jinqraw minn xi
membri tal-Kunsill Parrokkjali u l-offerti
wkoll fil-quddies jigu mtellghin
minnhom.

Fid-9.30p.m. Marċ mill-Banda Ċittadina
'Leone' mat-toroq ewlenin tal-parroċċa.

Il-Hadd, 12 t'Awissu: Jum iż-Żgħażaġh

Fid-9.15 a.m. Fr. Colin Apap f-quddiesagħa-
żgħażaġh tal-Parroċċa jagħmel omelija bis-
sugġett: "X'titlob Santa Marija miż-Żgħażaġh
fi żmien il-festa tagħha. Idoqq il-grupp
kitaristiku tal-parroċċa.

Fl-4.30 p.m. Ghasar Kantat bil-Malti bis-
sehem tar-Rev.mu Kapitlu. Imexxi Mons.
Ruzar Borg, Vigarju Foranju, Kurunella ta' l-
Assunta u Funzjoni Ewkaristika għall-Barka
Sagramentali minn Mons. Ġorġ Tabone. Fil-
5.00 p.m. Patri Lawrenz Attard O.P.
f-quddiesa solenni bil-mużika ċelebrata minn
Mons. Girgor Vella jagħmel l-Omelija tal-
okkażjoni. Fid-9.30 p.m. Marċ mill-Banda

Ċittadina Leone mat-toroq ewlenin tal-
parroċċa.

It-Tnejn, 13 t'Awissu: Jum ir-Reliġjużi

Fis-6.30p.m. Ghasar kantat bil-Malti bis-
sehem tar-Rev.mu Kapitlu. Imexxi
Mons. Frangisk Azzopardi, Kurunella ta' l-
Assunta u Funzjoni Ewkaristika għall-
Barka Sagramentali minn Mons. Anton
Gauci.

Fis-7.00p.m. Mons. Ġorġ Tabone jmexxi
Ċelebrazzjoni Ewkaristika li fiha Patri
Lawrenz Attard O.P. jagħmel l-omelija
ta' l-okkażjoni.

Fid-9.30p.m. Dimostrazzjoni bl-istatwa
ta' Santa Marija mat-toroq tal-Belt
Vittorja. Tiehu sehem il-Banda Ċittadina
'Leone'. Fi Triq ir-Repubblika loghob

**It-Tlieta, 14 t'Awissu: Lejliet il-Festa:
Jum il-Kommunità Parrokkjali**

Fid-8.00a.m. Konċelebrazzjoni mir-
Rev.mu Kapitlu. Fi tmiem il-quddiesa
jittkanta t-Te Deum ta' eghluq il-
Kwindiċina.

Fid-9.00a.m. Marċ mill-Banda Ċittadina
'Leone'.

F'12.30p.m. Xandir ta' Marċi mill-Banda
'Leone' fuq ir-Radio.

Fil-5.30p.m. Marċ mill-Banda Ċittadina
'Leone' miċ-Ċentru Parrokkjali sal-
Katidral.

Fis-6.00p.m. Translazzjoni Pontifikali
tar-Relikwija tal-Madonna minn Mons.
Isqof. Wara Ghasar Pontifikali u
Funzjoni Ewkaristika għall-Barka
Sagramentali.

Fis-7.30p.m. Quddiesa li tghodd għall-
preċett festiv minn Mons. Arċipriet C.
Sciuluna.

Fis-7.30p.m. F'Misrah Indipendenza
programm Mużikali mill-Banda
Filarmonika "St. Helena" taht id-
direzżjoni tas-Surmast Clement
Sciberras.

Fid-9.00p.m. Marċi trijonfali matul Triq
ir-Repubblika mill-Banda Ċittadina
'Leone' u l-Banda "St. Helena"

Fil-11.30p.m. il-Banda Ċittadina 'Leone'

ddoqq l-Innu A Maria Assunta taht id-direzzjoni tas-Surmast Joseph Sammut. Wara loghob tan-nar mahdum minn Benny Farrugia, f'Misrah Savina.

L-Erbgha, 15 t'Awissu: L-GHID TA' L-ASSUNTA

Il-Quddies ikun fl-4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 10.30, 11.00a.m., 12.00 u 1.00p.m.

Fit-8.30a.m. Kant tat-Terza u Konċelebrazzjoni Pontifikali mmexxija minn Mons. Isqof Nikol G. Cauchi bis-sehem tal-Kapitlu Katidrali. Fi tmiem il-Pontifikali jitkanta t-'Te Deum' fl-okkażzjoni tal-15-il Anniversarju ta' l-

Inkurunazzjoni tal-Kwadru Titulari ta' l-Assunta. Wara l-Ecc.za Tiegħu Mons. Isqof jagħti l-Barka Papali bir-rebh ta' l-Indulġenza Plenarja.

Fl-10.00a.m. Marċi brijużi fil-qalba tal-Belt Victoria mill-Banda 'La Vittoria' tal-(Mellicha) u "Sliema".

Fit-3.00p.m. Tigrijiet Tradizzjonali tal-Bhejjem. Premijiet: tazzi sbieħ li jitqassmu mill-Onor. Anton Tabone, Ministru għal Ghawdex.

Fil-5.00p.m. Quddiesa bl-omelija minn Mons. Salvu Borg, Arċipriet tal-Bażilika ta' San Gorg.

Fis-5.45p.m. Ghasar Solenni mir-Rev.mu Kapitlu u wara Funzjoni Ewkaristika għall-Barka Sagramentali. Imexxi Mons. Arcid. Giov. B. Gauci.

Fil-5.30p.m. Sfilata ta' marċi mill-Baned

'Leone' u 'San Ġuzepp' tal-Hamrun. Fis-6.30p.m. Hruġ tal-Purċissjoni li fiha jiehu sehem ir-Rev.mu Kapitlu flimkien mal-Ecc.za Tiegħu Mons. Isqof N. Cauchi. Il-Banda 'Leone' ddoqq l-Innu 'A Maria Assunta' bis-sehem tal-Kor, Tenur u Baritonu. Wara takkumpanja l-Purċissjoni Pontifikali mmexxija mill-Ecc.za Tiegħu l-Isqof t'Għawdex u l-Kapitlu Katidrali. Fis-7.00p.m. Programm f'Misrah l-Indipendenza mill-Banda 'San Ġuzepp' tal-Hamrun taht id-direzzjoni ta' Mro. Law. Borg. Fl-10.00p.m. Marċ b'mixghela Venezjana mill-Banda Cittadina 'Leone' u b'hekk jingħalqu dawn il-festi tradizzjonali u bil-wisq popolari fost il-Poplu Malti u Ghawdex.

NOTI

1. Il-mużika tat-Tridu u fil-Jiem tal-Festa tkun taht it-tmexxija tas-Surmast tal-Kappella, il-Kan. Martin Portelli. Fil-granet l-oħra, il-kant isir mill-Kor tal-Katidral 'Maria Assunta' taht id-direzzjoni ta' Carol Saliba u Joseph Grech fejn mhux indikat mod ieħor.

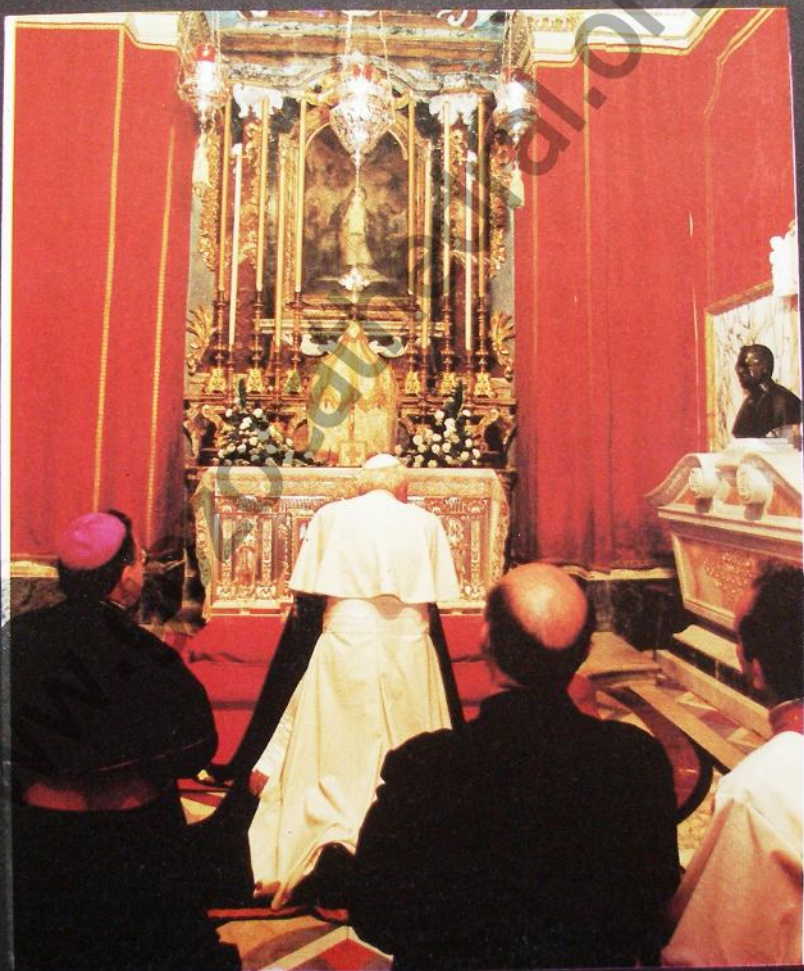
2. Mill-31 ta' Lulju sal-14 t'Awissu, fis-7.00a.m. Konċelebrazzjoni Konventwali tar-Rev.mu Kapitlu.

3. Fost bćejjeċ oħra, il-banda Cittadina "Leone" taht id-direzzjoni tas-Surmast Joseph Sammut tesegwixxi l-innu mmortali "A Maria Assunta" ta' Mro. O. Crescimanno u Profs. Ramiro Barbaro di San Giorgio bis-sehem tat-tenur Andrew Sapiano, l-baxx Joe Vella Bondin u l-kor tas-Socjeta.

4. Opri godda: hames paviljuni tad-dawl mahduma minn Amleto Mompalao, tnejn għal Triq ir-Repubblika u tlieta għal-Triq Dirjanu Dingli u t-tpingija tal-kopletta ta' San Ġuzepp mill-Kav. Pawlu Camilleri Cauchi.

Iż-Żjara tal-Papa Ġwanni Pawlu II
fil-Katidral bir-ritratti tal-kulur.

*Din iż-żjara seħħet nhar
is-26 ta' Mejju 1990
bejn l-3.45 p.m. u l-4.45 p.m.*

Il-Papa jżur lil Ġesù Ewkaristija fil-Kappella tas-Sagrament tal-Katidral

▲ Il-Papa jasal il-Katidral u jiġi milqugħ min Mons Arċidjaknu u mill-Arċipriet

▼ Il-Papa jisma' b'attenzjoni d-diskors tal-Isqof t'Għawdex Mons. Nikol Cauchi

▲ Il-Papa joffri kalči lill-Knisja Katidrali

▼ Il-Papa jaghti rigal ta' tifsira lill-Arcipriet Mons. C. Scicluna.

▲ Mons Arcidjaknu joffri rigal lill-Papa f'isem il-Kapittu tal-Katidral

▼ Il-Papa jagħti l-barka tiegħu qabel ma fiareg mill-Katidral

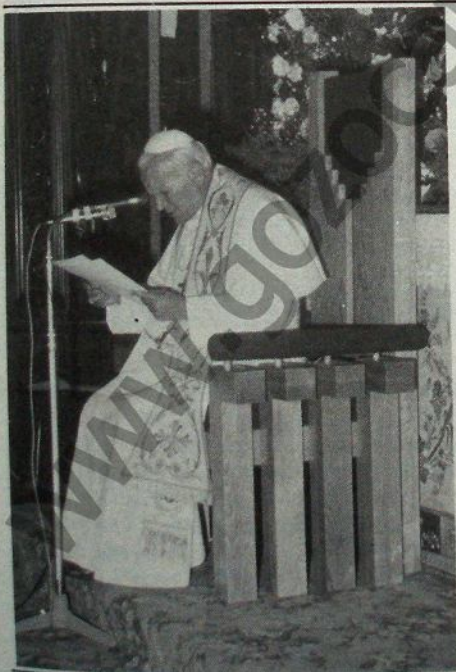

IR-RIGAL LILL-PAPA

Ir-Rigal li l-Kapitlu tal-Katidral offra lill-Papa meta l-Q.T. Ġwanni Pawlu II żar il-Knisja Katidrali, fis-26 ta' Mejju 1990, jikkonsisti friproduzzjoni tal-kwadru titolari, l-Assunzjoni tal-Madonna, xogħol tal-pittur Għawdx Mikiel Busuttill fis-sena 1791. Il-kopja tal-kwadru li ngħatat lill-Papa hija xogħol ta' Pawlu Camilleri Cauchi l-magħruf artist Għawdx.

Il-pittura kienet ġo gwarniċ tal-fidda li nħadem mid-ditta "LAGA" ta' Hal-Luqa taħt is-superviżjoni ta' Giovanni Bartolo.

Il-kwadru rigal lill-Q.T. tpoġġa ġo kaċċa maħduma apposta "gratis" mill-mastrudaxxa Gorg Farrugia.

IS-SEDJA TAL-PAPA

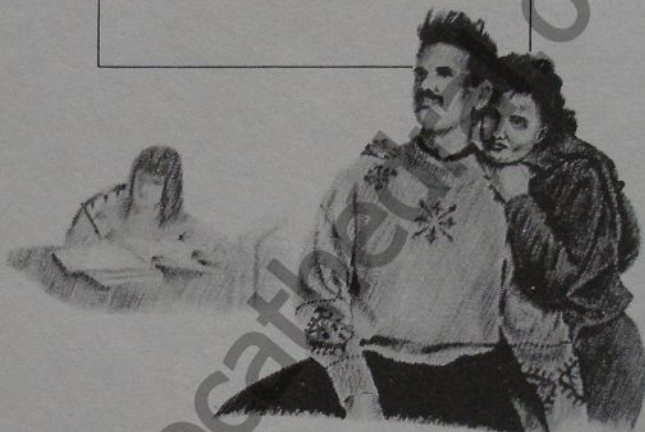
Is-siġġu li ntuża mill-Papa Ġwanni Pawlu II, waqt iż-żjara tiegħu fil-Knisja Katidrali ta' Għawdex nhar is-26 ta' Mejju 1990 huwa fuq disinn tal-Perit Richard England.

Ix-xogħol ddisinjat mill-Perit England ġie esegwit mid-ditta "Joinwell" ta' Malta taħt l-attenzjoni tal-istess Perit England.

Nixtiequ nroddu ħajr lill-Perit Richard England kif ukoll lis-Sur Albert Galea tad-ditta "Joinwell" li t-tnejn offew 'gratis' ix-xogħol kollu tagħhom: rigal tassew sabiħ għall-okkażjoni unika.

Dan is-siġġu issa qiegħed fil-Mużew tal-Knisja Katidrali.

FADDAL MAGHNA.

Il-Bank of Valletta, permezz ta' numru kbir ta' ferghat imxerrda madwar Malta u Ghawdex, jiffacilitalek it-tfaddil.

Il-kontijiet ta' depożitu Fiss jew ta' Tfaddil jghinu sabiex flusek jikbru flimkien mall-htigijiet tieghek. Qatt ma hu tard li tiftah kont Fiss jew ta' Tfaddil, anke jekk tiddepożita ammonti żgħar.

Il-Bank of Valletta issa joffrilek aċċess mal-ewwel għall-kont ta' tfaddil permezz tal-Cashlink Card.

Il-Bank of Valletta qed jistieden lilek u lill-familja tieghek biex tikbru miegħu.

Iftah issa Kont ta' Depożitu u Kont ta' Tfaddil mal-Bank of Valletta.

Għal aktar informazzjoni mur f'xi fergha tal-Bank of Valletta f'Malta jew f'Ghawdex u ikseb wiehed mill-fuljetti li jagħtik tagħrif dwar is-servizzi li noffru.

Bank of Valletta

L-Aqwa Bank f'Malta

Il-Koppletta ta' San Ġużepp

minn Mons. Arcipriet Carmelo Scicluna

Il-Pittura tal-koppletta ta' San Ġużepp kif tidher minn tahtha

Din is-sena bdejna l-opra tat-tpingġja tal-koppletti fil-Katidral. L-ewwel koppletta li tpingiet kienet dik tal-kappellun ta' San Ġużepp fil-harba tiegħu lejn l-Eġittu. Teoloġikament żgur li kienet għażla tajba u billi San Ġużepp bhala l-Missier Putattiv ta' Sidna Ġesù Kristu ġie msejjaħ mill-Vangelu bhala 'raġel ġust' (cfr) jiġifieri raġel mzejjen bil-virtujiet, raġel qaddis.

IL-PITTUR

Dan ix-xogħol ġie mogħti lill-Pittur Għawdxu Pawlu Camilleri Cauchi li f'dan il-

qasam tal-arti fil-preżent nsejnhulu l-Prinċep tal-pitturi Maltin u Għawdxin. B'daqshekk bl-ebda mod ma rridu nnaqsu mill-ġieħ li jisthokqilhom pitturi oħrajn li huma wild dawn il-gżejjer Maltin. Iżda jibqa' wkoll fatt li fil-preżent il-Pittur Pawlu Camilleri Cauchi hu l-aktar wieħed imfittex f'Malta u Għawdex għat-tpingġja tal-kwadri, arzelli, lunetti, koppli u koppletti fil-knejjes tagħna. Dan kollu huwa xieħda ħajja kemm tabilhaqq it-tpingġja ta' dan il-pittur tissodisfa x-xewqat tal-poplu tagħna li jingabar fid-djar t'Alla biex jitlob. Il-pittur

Pawlu Camilleri Cauchi ghamel diġa ġieħ lill-art twelidna, lil din il-ġżira tat-tielet għoljiet u ismu diġa jinsab jiddi bħal xemx li ma' tikfes qatt fis-sema ta' l-istorja ta' l-arti tal-pittura. Illum min irid jagħmel studju serju u xjentifiku fuq il-pittura li magħha niltaqqu b'mod speċjali fil-knejjes tal-ġejjer malin, bla ebda mod ma' jista' jeskludi l-isem ta' dan il-pittur, il-Kav. Pawlu Camilleri Cauchi.

IL-PITTURA

Fil-pittura ta' din il-koppletta San Ġużepp bir-raġun huwa l-persuna dominanti. Veru li l-pittur f'din il-koppletta ma' seta' bl-ebda mod iwarrab fil-ġenb lill-Missier Alla, lill-Iben Alla u lill-Ispirtu Santu Alla u lill-Verġni Marija li lkoll flimkien offrew, biex ngħidu hekk, is-sehem tagħhom biex Ġużeppi seta' jwaqqaf il-familja qaddisa ta' Nazaret. Izda l-pittur b'segħna maġistrali għaraf bil-pinzell tiegħu johloq ċerti ilwien li bihom donnhom it-Tliet Persuni ta' l-Imqaddsa Trinità flimkien mal-Verġni Marija 'donnhom' qegħdin igħidu lil San Ġużepp: "Ahna nafu li fis-sema lkoll 'akbar' minnek, imma għal ftit mument i sa ncedulek dan il-privileġġ tagħna biex tispiikka inti."

DIMENSJONI BIBLIKA

Il-pittur bir-raġun f'din il-koppletta importanza l-aktar kbira bid-dimensjoni biblika. L-aspett bibliku ma setax jonqos difatti, meta nsemmu lil San Ġużepp, mill-ewwel ingibu quddiem għajnejna lil dak il-bniedem li Alla għażel biex ikun il-kap tas-Sagra Familja. Kien tassew bniedem ta' qdusija mill-akbar biex Alla afdalu f'idejha lil Marija u lil Ġesù. U dan li pprova juri Paul Camilleri Cauchi fil-pittura tiegħu, fejn l-aktar haġa li tolgotna hija d-dehra tal-Missier Etern Alla li qed jipprezentalna lil San Ġużepp bħala r-raġel ta' Marija u l-missier putattiv ta' Ġesù.

Fuq in-naħa tax-xellug tal-Madonna naraw lis-sultan David, u f'idejha naraw raġel xwejjah, Abraham, b'ibnu Izakk maġenbu. Għaliex il-pittur daħhal dawn il-persunaġġi? Biex niftakru fl-arblu tar-razza ta' Ġesù li dwaru naqraw fil-bidu tal-Vanġelu ta' San Matthew: "Abraham nissel lil Izakk, Izakk nissel lil Ġakobb..... Ġesse nissel lil David, David nissel lil Salamun....." u nibqgħu sejr in sa ma naslu għal San Ġużepp "ir-raġel ta' Marija li

L-ĠHID TA' L-ASSUNTA • 30

Pawlu Camilleri Cauchi, il-Pittur

minnha tweled Ġesù". Huwa arblu li jurina li għalkemm San Ġużepp ma' kienx il-missier veru ta' Ġesù, b'dana kollu Ġesù jidhol fir-razza ta' David permezz ta' San Ġużepp. Għax la darba San Ġużepp kien ir-raġel ta' Marija, quddiem il-liġi Lhudija kien meqjus bħala l-missier ta' Ġesù.

Wara ç-çkejken Izakk naraw raġel liebes sabih, Ġużeppi tat-Testment il-Qadim, dak li kien laħaq l-aqwa ministru tas-sultan ta' l-Eġittu. Is-sultan lil Ġużeppi kien tah setgħa kbira, u lin-nies kien jibgħathom għandu billi jgħidilhom: "Morru għand Ġużeppi". Għalhekk Ġużeppi tat-Testment il-Qadim daħal fil-pittura bħala simbolu tas-setgħa kbira li biha Alla żejjen lil San Ġużepp. Liha wkoll Alla jgħidilna: "Morru għand Ġużeppi", u jieħu gost meta nitolbu lil San Ġużepp f'xi bżonn li jinqalghalna.

PROFETI

Fuq in-naħa tal-lemin ta' San Ġużepp naraw tliet profeti. Isaija qiegħed bil-qiegħda, u warajh jidhru San Ġwann Battista u l-profeta Natan. Dawn il-profeti qegħdin hemm

biex ifakkruna kif Alla kien hejja t-triq għall-miġja ta' Ġesù. Natan kien habbar lil David saltna li ma tintemmx, u din il-wegħda sehhiet bil-miġja ta' Ġesù min-nisel ta' David. Hekk qal l-anglu lill-Madonna dwar Ġesù "Alla jagħtih it-tron ta' David missieru, u s-saltna tiegħu ma' jkollhiex tmiem". Isaja kien habbar li Alla ried jibgħat il-Messija, sultan imzejjen bid-doni kollha ta' l-Ispirtu s-Santu. Gwanni l-Battista kellu jurih lin-nies billi jgħidilhom: "Araw il-haruf t'Alla." Kull wiehied minnhom, mela, kellu missjoni x'jaqdi dwar il-miġja ta' Kristu. Imma l-akbar missjoni kienet dik ta' San Ġuzepp, li kellu jgħatti l-misteru ta' l-Inkarnazzjoni ta' Kristu sakemm jasal il-waqt li jkun imgharraf

ASPETT EKKLEŻJOLOGIKU

Taht l-id il-leminija ta' San Ġuzepp, il-pittur dahhal il-Knisja. Għax San Ġuzepp huwa l-Patron tal-Knisja universali. Il-missjoni li Alla tah fuq din l-art qed ikompliha mis-sema. Għax bħalma fuq din l-art kellu jħares lil Ġesù, hekk issa mis-sema qed iħares lill-Knisja, li hi l-opra li Ġesù halla fostna għas-salvazzjoni tagħna.

Niġu issa għall-ħames figuri li baqa' f' din il-koppletta. Fuq in-naħa ta' l-izakk naraw lil Santa Tereża ta' Avila u lil San Bernardinu ta' Siena. U fuq in-naħa ta' Natan naraw lil San Franġisk ta' Sales u lill-għaref Gerson. Dawn il-persunaġġi jidhru fil-pittura għax kienu huma li tant hadmu biex ixerdu d-devozzjoni lejn San Ġuzepp. U frott tat-tagħlim u tal-ħidma tagħhom, huma hafna llum daww l-insara li jitolbu lil San Ġuzepp biex ibierek il-familji tagħhom u kull ħidma li jagħmlu. U dan li tfisser dik il-mara b'ħafna xorta ta' għodda madwarha. Din ma tirrappreżentax xi qaddisa, imma hija simbolu tal-qima u ta' l-imħabba li hafna nsara llum għandhom lejn San Ġuzepp, il-kap tal-familja qaddisa ta' Nazaret. Din il-figura wkoll tfakkarna li l-Knisja għolliet id-dinjità tax-xogħol billi fl-1955 il-Papa Piju XII waqqaf il-festa ta' San Ġuzepp Haddiem li tinzammu fil-Knisja universali fl-1 ta' Mejju ta' kull sena.

LUNETTI

Fil-lunetti ta' din il-koppletta nsibu lil Origene, lil Santu Wistin, lill-Papa Leone XIII u lill-Papa attwali Gwanni Pawlu II. Veru li

Il-Madonna ma' San Ġuzepp, Patron tal-Knisja Universali

Orgiene forsi ma' miexx rikonciljat għal kollox mal-Knisja, imma t-tagħlim tiegħu għadu validu sal-lum. Difatti kien il-papa attwali stess Gwanni Pawlu II li reċentament fl-Eżortazzjoni Appostolika tiegħu dwar San Ġuzepp irrifera għat-tagħlim ta' dan Origene dwar il-Missier Putattiv ta' Ġesù. Biżżejjed ngħidu li dan Origene dwar San Ġuzepp stqarr: "San Ġuzepp kien dak li Alla għażel biex ikun il-bniedem li jkollu taht il-harsien tiegħu t-twelid tal-Mulej" (Hom. XIII in Lucam, 7, 5). Altru li kien jisthoqqlu kwadru Origene f'waħda mil-lunetti ta' din il-koppletta ddedikata lil San Ġuzepp! Santu Wistin li bir-raġun jisthoqqlu l-isem ta' l-Ajkla ta' l-għorrief tal-Knisja ma' naqasx li jhallilna bil-miktub tagħlim sublimi dwar dan l-Għarus l-aktar safi ta' Marija Vergni. U fost fwejjeġ oħra qalilna li l-Vergni Marija, għalkemm kienet taf li Ġesù ma tniisilx b'att konjugali bejnha u bejn San Ġuzepp, madanakollu, Hija xorta waħda lil dan l-għarus tagħha qiesitu bħala Missier Kristu. Fil-fatt il-Vergni Marija meta tilfet lil Binha Ġesù, malli sabitu qaltu: "Missierek u jien b'qalbna maqsuma konna qegħdin infittxuk" (Lq. 3:48). Kien tabilhaqq floku,

TEXOL

TEXOL hu maghruf għall-qawwa tiegħu, kwalità u tenerezza fuq il-gilda, li jintuża wkoll għan-nappies tat-trabi u jibżagħlek għal idek. Jibżagħlek ukoll għal flusek għax tuża ftit b'effett kbir!

TEXOL jaħsel platti, dixxijiet u borom li jkunu mċappsin bi żjut u xahmijiet. Jintuża wkoll mill-'Confectioneries' u l-'Mechanics'!

TEXOL jaħsel ukoll hwejjeg ta' kull materjal inklużi tas-suf!

F'Għawdex ċempel: Tel: 553447 (A & G Hili - Mgarr)

Tel: 556098 (Victor Hili & Sons - Mgarr)

Tel: 551555 (Gelluxa Ltd. - Mgarr)

Distributuri f'Malta u Għawdex iċemplu: 825933

PARDI MOTORS LTD.

N.B. Republic Street, Victoria, Gozo.

Tel. 556678 – 553744

AUTO DEALERS

AUTO SERVICE & SPARES

PANEL BEATING

SPRAY PAINTING

TYRE & RADIATOR REPAIRS

għalhekk, li Santu Wistin għe magħżul isebbah
waħda mil-lunetti ta' din il-koppletta.

IL-PAPA LEONE XIII

Wiehied mill-hafna Papiet li offrilna tagħlim
taseww interessanti fuq livell għoli teoloġiku
bla dubju ta' xejn kien il-Papa Leone XIII.
Biżżejjed ngħidu li dan il-Papa fil-15 l-Awissu,
1889 kien ippubblika dwar San Ġużepp
Enċiklika shiħa li għib l-isem: "**Quamquam
Pluries**". Ma' din l-Enċiklika, kienet harġet
dik it-talba sabiħa lil San Ġużepp li fil-knejjes
qabel jew wara r-reċita tar-Rużarju kienet
tingħad matul ix-xahar ta' Marzu. F'din it-
talba sabiħa fix-xahar ta' Marzu nitolbu lil San
Ġużepp b'dan il-mod: "Ieqaf magħna mis-
smewwiet f'din il-ġlieda li għandna mal-
qawwiet tad-dlamijiet u kif darba hlist mill-
mewt lit-tfajjel Ġesù, hekk iddefendi l-Knisja
Mqaddsa t'Alla mit-tnassis ta' l-egħdewwa
tagħha u harisha minn kull hemm". Kienet
għalhekk, tkun tabilhaqq stonatura kieku l-
pittur kellu jhalli barra lill-Papa Ljun XIII minn
waħda mil-lunetti tal-koppletta ta' San
Ġużepp.

IL-PAPA ĠWANNI PAWLU II

Il-Papa attwali Ġwanni Pawlu II fid-duttrina
tal-Pontifikat tiegħu għamel enfasi kbira fuq
il-'persunaġġi' li kellhom xjaqsmu mill-qrib
mal-Misteru tal-Fidwa tal-Bniedem. Tant hu
hekk li l-ewwel enċiklika tal-Pontifikat tiegħu
kienet dwar Kristu, il-Feddej tal-Bnedmin. It-
tieni enċiklika tal-Pontifikat tiegħu kienet
dwar "**il-Missier Alla, għani fil-Hniena**". Il-
Missier Alla li sa minn dejjem nissel lill-Iben
Waħdieni tiegħu, it-tieni persuna tat-Trinità
Mqaddsa. Dan hu Kristu tal-Fidi li hu l-istess
bħal Kristu Storiku li twieled minn mara, il-
Verġni Marija, meta waslet il-milja taż-
żminijiet (cfr Gel. 4:). Kristu, il-Feddej tal-
benedmin kollha. Iżda dan il-Papa ma' naqasx
li joffrilna Enċiklika dwar l-Ispirtu s-Santu li
permezz tiegħu l-Verġni Marija nisslet fi
hdanha lil Alla magħmul bniedem. "Il-Qawwa
ta' l-Għoli tgħattik."

Iżda ż-żewġ bnedmin li kellhom
konnessjoni kbira mal-Misteru tal-Fidwa bla
dubju ta' xejn kienu l-Verġni Marija u San
Ġużepp. U għalhekk il-papa lil ta' l-ewwel,
jigħifieri lill-Verġni Marija ddedikalha l-
Enċiklika "Omm il-Feddej" u lil tat-tieni, lil

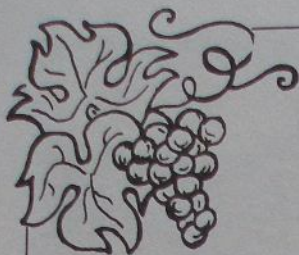

Il-Papa Gwanni Pawlu II

San Ġużepp iddedikalu l-Eżortazzjoni
Appostolika: "Il-Kustodju tal-Feddej".
Nistgħu ngħidu li dan hu t-tagħlim l-aktar
recenti tal-Knisja dwar il-Padrun tagħha San
Ġużepp. U kienet għalhekk haġa taseww
flokha li l-pittur jiddedika lil dan il-Papa
Ġwanni Pawlu II waħda mil-lunetti fil-
koppletta ta' San Ġużepp meta eżattament
din il-koppletta tpingiet fis-sena 1990, is-sena
li fiha l-Papa hareġ din l-Eżortazzjoni
Appostolika dwar dan il-qaddis. U anki
nzertat is-sena li fiha l-Papa żar lill-gżejjer
Maltin.

Noti Storici

Snin ilu kien diġa sar tentattiv biex biex tibda
l-pittura tal-koppletti fil-Katidral. U kienu diġa
saru l-abbozzi tal-koppletta ta' San Ġużepp u
dik ta' Sant'Ursula. Iżda nistgħu ngħidu li x-
xogħol għal dawn il-koppletti beda tabilhaqq
meta fl-1 ta' Ġunju, 1989, festa tal-Qalb ta'
Ġesù, il-pittur Itaqa' fis-Seminarju ma' Mons.
Isqof, ma' Mons. Arcidjaknu u miegħi. Dak-
in-nhar ittiehdu certi deċiżjonijiet li kellhom
iwasslu għat-tweġġ tal-koppletti. Għalkemm

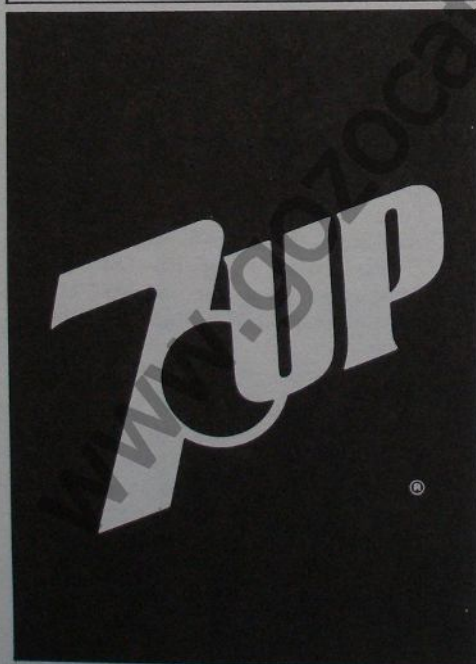
SQUARE CELLAR

(Wine & Spirit)

Prop. **JOE GRECH**

**24, St. George's Square,
Victoria, Gozo**

Tel. 551845, 556141.

DESTINATION ...GOZO

The Ideal gift to tourists and friends abroad!

DESTINATION...GOZO is a 30 minute video documentary on the island of Gozo. It looks at Gozo through the eyes of a tourist, recording the places and events a typical visitor might see or visit. The commentary is in English and the video is available through many outlets in Gozo or direct from the producer

ALVIN SCICLUNA

Tel: 551936

Video Productions - the specialists in video filming on the island, whether party, engagement, weddings or any type of coverage.

Facilities for multi-camera filming also available.

Dettal Bibbliku tal-Kopplett

l-amar għat-tpiġġja ta' din il-kopplett kien diġa sar mill-mastrudaxxa Ġorġ Garrugia u mill-bennej Karlu Vella għax dawn kienu diġa ġew avvċinati fit-30 ta' Ġunju, 1988 u tqiegħed fl-4 ta' Lulju, 1988, iżda fil-prattika x-xogħol tal-pittur ma' bediex.

Fix-xhur ta' Novembru u Diċembru beda x-xogħol fuq il-kopplett biex titlesta s-sodda meħtieġa għall-pittura. U eżattament fit-8 ta' Diċembru Mons. Arċidjaknu u jien żorna lill-Pittur P. Camilleri Cauchi fl-istudio tiegħu fejn wriena xi xogħol li kellu diġa lest għall-kopplett. U fix-xahar ta' Frar 1990 beda x-xogħol ta' din it-tpiġġja fuq il-post. Din it-tpiġġja kienet tirrikjedi aktar xogħol billi ma' gietx maqsuma ferba' f'lieli, imma saret madwar il-kopplett kollha. Ix-xogħol tal-pesta ġie afdat f'idejn Alf. Camilleri Cauchi u l-induratura f'idejn Mario Camilleri Cauchi, it-tnejn aħwa tal-Pittur u lkoll ulied l-Istatwarju Agostino Camilleri Cauchi.

Ix-xogħol ta' din il-kopplett nistgħu ngħidu li ntemm fit-13 ta' Mejju meta tneħħa l-amar kollu li kien tqiegħed biex titpiġġja din il-kopplett.

IT-TEOLOĠIJA TAL-KWADRU

Mhux possibli li nidhlu fid-dettal dwar it-teoloġija ta' dan il-kwadru jew aħjar dwat it-tagħlim fuq Alla li jagħtina dan il-kwadru.

Imma, fil-fehma tiegħi, inkunu qegħdin nagħtu tifsira mill-aħjar lit-teoloġija ta' dan il-kwadru b'dak li ħallilna bil-miktub, il-Papa Ġwanni Pawlu II fl-Eżortazzjoni Appostolika tiegħu dwar San Ġuzepp fil-konklużżjoni tagħha. Il-Papa kiteb: "Bl-Inkarnazzjoni l-wegħdiet u x-xbihat tal-Patt il-Qadim saru fatti, il-postijiet u l-persuni, il-ġrajjet u ċ-ċerimonji għandhom rabta bejniethom, skond il-ħsieb ta' Alla, mgħarraf mill-Angli u milqugh minn dawl li b'mod speċjali kienu lesti jilqgħu bil-qawwa kollha l-Kelma ta' Alla. Il-Verġni Marija kienet il-qaddejja umli tal-Mulej, imħejjija sa minn dejjem, biex tkun Omm Alla; San Ġuzepp kien dak li Alla għażel biex ikun dak li jkollu taħt il-ħarsien tiegħu t-twelid tal-Mulej, u dmiru kien li jieħu ħsieb li l-Iben ta' Alla jidhol fid-dinja b'ordni xieraq jiġifieri skond ma' jitolbu l-liġġiet ta' Alla u tal-bnedmin. Il-ħajja kollha privata u moħbija ta' Ġesù giet fdata għall-ħarsien ta' San Ġuzepp".

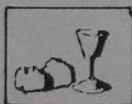
**1 ta' Awissu
1989**

Kronaka ta

**INGHAQDU
MAL-KOMUNITA'
PARROKKJALI**

Nru.	Data tal-Maghmudija	Isem it-Tarbija	Isem u Kunjom il-Genituri
1.	6.8.89	Jennifer	Baskal u Ronda Dimech
2.	6.8.89	Natalie	Baskal u Ronda Dimech
3.	6.8.89	Amanda	Baskal u Ronda Dimech
4.	12.8.89	Mark	Raymond u Lina Refalo
5.	27.8.89	Karl	Joseph u Josephine Mercieca
6.	2.9.89	Marita	John u Pauline Zammit
7.	14.9.89	Jan Pierre	Anthony u Lydia Tabone
8.	24.9.89	Conrad	Anthony u M'Rose Farrugia
9.	24.9.89	Philip	Piju u Grace Sultana
10.	13.10.89	Christian	Vincent u Josephine Zammit
11.	14.10.89	Trichia	Domenic u Maria Fenech
12.	15.10.89	Daniel	John u Miriam Calleja
13.	22.10.89	Josmar	Victor u Rose Bugeja
14.	19.11.89	Michael	George u Grace Micallef
15.	19.11.89	Daniela	Charlie u Anna Mari Axiaq
16.	26.11.89	Nadine	Mario u Victoria Said
17.	9.12.89	Samwel	Joseph u Marija Scicluna
19.	1.1.90	Larissa	Noel u Sylvana Attard

**IT-TFAL
LI RĊEVEW
L-EWWEL
TQARBINA**

2.	Attard Terev	35, St. Domenic Street
3.	Azzopardi Jeanette	17, Foreman Street
4.	Azzopardi Samwel	N/B Capuchins Street
5.	Bezzina Amanda	198, St. Ursula Street
6.	Calleja Anthony	'Madonna Tal-Grazzja' Capuchins Str
7.	Camilleri Catherine	24, Archpriest Cassar Street
8.	Camilleri Charlene	13L/G, Fl/1, Sannat Road
9.	Camilleri Jeanette	13, Fortunato Mizzi Square
10.	Cordina Anthony	19, By the Bastion Road
11.	Cordina Joseph	19, By the Bastion Road
12.	Dimech Kevin	'Dimech Hse' Capuchins Street
13.	Enriquez Joseph	N/B Borg Geritu Street
14.	Farrugia Jennifer	'Frankdor' Anton Mallia Street
15.	Farrugia Rose Marie	24, Mons Luigi Vella Street
16.	Farrugia Sharon	15, Wied Sara Street
17.	Fenech George	N/B off St. Mary Street M'Forn
18.	Formosa Edmond	36, St. Domenica Street
19.	Gauci Maria	13, St. Mary Street
20.	Grech Miriam	'Thyme' Gilju Street
21.	Grech Rowena	'Mirjai' Borg Geritu Street
23.	Grech Joseph	Fl/6 Block D. Sannat Road
24.	Grima Maria	25 Carmel Street

Nru.	Data tal-Maghmudija	Isem it-Tarbija	Isem u Kunjom il-Ġenituri
20.	14.1.90	Luke	John u Joanne Said
21.	21.1.90	Adrian	Michael u Tanya Saliba
22.	28.1.90	James John	Joseph u Patricia Borg
23.	4.3.90	Leo Mario	Charlie u Josephine Haber
24.	18.3.90	Marija	Joseph u Rita Refalo
25.	1.4.90	Noel	Emanuel u Angela Vella
26.	1.4.90	Anna Lis	Anton u Antonicetta Calleja
27.	15.4.90	Karl	Carmelo u Annette Camilleri
28.	27.4.90	Fabian	Joe u Helen Cini
29.	15.4.90	Ruth	Francis u Pauline Caruana
30.	15.4.90	Andrew	Leo u M'Grace Sciortino
31.	29.4.90	Maria Elizabeth	Gerald Michael u Kelly Lockner
32.	27.5.90	Deborah	Aldo u Marija Portelli
33.	2.6.90	Stephanie	William u Anna Portelli
34.	9.6.90	Anton	Mario u Josephine Tabone
35.	14.7.90	James	Koronato u Marija Farrugia
36.	21.7.90	Natalie	Joe u Marielle Sciortino
37.	24.7.90	Marija	Manwel u Josephine Debono

25.	Hili Anthony	'Ave Maria' Sannat Road
26.	Mejlaq John	12, Mons, Luigi Vella Street
27.	Micallef Denis	'Our Dream' Patri Magri Street
28.	Micallef Maria	'6. R. M. Holidays' Capuchins Street
29.	Mizzi Charles	48, Assumption Street
30.	Pace Peter	Flat B Block D. Sannat Road
31.	Pace Elizabeth	Flat B Block D. Sannat Road
32.	Refalo Enzo	'Villa Bernardette' Calypso Str. Xaghra
33.	Saliba Paul	80, Xaghra Road
34.	Scerri Alessandro	B2/K.A., Fl/3, Sannat Road
35.	Scicluna James	N/B By the Bastion Road
36.	Sultana Andrew	'Sultana', Sump Street
37.	Vella Anabel	'Sta Maria' Mons. P. Pace Street
38.	Vella Joseph	'Sun Mar' Mons P. Pace Street
39.	Vella Rittienne	BL/H.A., Fl/3, Sannat Road
40.	Zammit Jeanette	'Julmar Place' Kercem Road
41.	Gatt Ruben	'Emu John' St. Domenica Street
42.	Portelli Jonathan	Duke of Edinburgh Hotel, Victoria
43.	Bugeja Joseph	'Jactor Hse' St. George Fief Street
44.	Mercieca Max	St. Ursula Street
45.	Mizzi Silvan	Flat 2, BL/A Tač-Cawla Flats
46.	Zammit Sean	'Dahlia' Mattia Preti Street

LISTA TA' TFAL LI RĊIVEW IL-GRIZMA TA' L-ISQOF

1. Apap Mario	138, St Ursula Street
2. Attard Alexandra	'Frankline' Qolla Street M'Forn
3. Attard Charmanine	'Ward u Zahar' Mathia Preti Str
4. Attard Margie	'Ellis Flats' Qbajjar Road M'Forn
5. Azzopardi John Paul	'Xariba' N/S off, Manwel Dimech
6. Azzopardi Rachel	'Dar Carmela' Ghedrin Street
7. Azzopardi Ruth	39, Capucchins Street
8. Borg Maria	41, St. Ursula Street
9. Camilleri Abigail	'Dar Il-Kastell' Castle Street
10. Camilleri Herbert	'Auscan Hse' Sacred Heart Str
11. Camilleri Joanna	28, Assumption Str
12. Camilleri John	Lawrence
13. Camilleri Josef	BL/c, Fl/6, Sannat Road
14. Camilleri Mario	BL/g, Fl/1, Sannat Road
15. Camilleri Maureen	N/B Carlu Galea Street
16. Cordina Lewis	'Sunflower' Ġilju Street
17. Cordina Mario	19, By The Bastion Road
18. Gatt Anabel	133, Republic Street
19. Gauci Mark	18, St. Mary Street
20. Grech Anette	6, M'Ang. Refalo Street
21. Grech Elizabeth	12, Sir Paul Boffa Street
22. Grech Godwin	11B, Annunciation Street
23. Grech Joseph	19, Arch. P. Pace Street
24. Grech Marvin	'Santa Maria' Dawwara Street
25. Grech Simone	'Thyme' Ġilju Street
26. Lanzon Francinet	'Paulsyl' Republic Street
27. Mercieca Mario	43, Kercem Road
28. Mizzi Joseph	'Arcadia' Ġużè Micallef Street
29. Mizzi Mary	48, Assumption Street
30. Mizzi Michelle	48, Assumption Street
31. Pisani Derick	'Casa Pisani' Ġilju Street
32. Sacco Conrad	'Il-Bejta' Għar Qawqla Str.
33. Saliba Joseph	78, Xaghra Road.
33. Saliba Joseph	'Lantern Hotel' Qbajjar Road M'Forn
34. Sciberras M'Rose	'Holy Mary' 31 st March Street
35. Vella Daniel	'Sun Mar' Mons P. Pace Street
36. Vella Guan Giacomo	69, Dun Pawl Micallef Street
37. Vella Noel	'Casa Vella' Capucchins Street

Ismijiet ta' dawk li dahlu għall-Prokreazzjoni u t-Trobbija tal-Ulied bis-Sagrament taż-Żwieġ

Awissu '89	Dr. Frank Abela u Dr M'Ann Gatt Aldo Portello u Marija Monpalao Raymond Apap u Marija Pisani Mark Cook u Lucy Zammit
Settembru	Joseph Mercieca u Sonia Attard Michael Mejlaq u Nicoletta Cardona
Diċembru	Saviour Curmi u Victoria Mejlaq John Agius u M'Rose Vella Louis Dimech u Joyce Frendo
Frar '90	Saver Pace u Josephine Thewma
April '90	Frank Refalo u Anita Cassar
Mejju '90	Natalino Camilleri u Pauline Saliba Alan Tabone u Filippa Xerri Joseph Apap u Lwija Vella
Ġunju '90	Mark Cini u Sylvana Spiteri Stephen Xiberras u Marija Grima Raymond Zammit u Suzanna Hili Joseph Portelli u Elvina Caruana Noel Debattista u Carmen Pavia

Dawk li dahlu jissaffew fil-Purgatorju

Awissu '89	Helen Gatt
Settembru '89	Joseph Debattista Nikola Apap
Ottubru '89	Dr Alfred Cauchi
Novembru '89	Joseph Piscopo, Filomena Spiteri Marija Cini
Diċembru '89	Anton Xerri
Jannar '90	Pawlu Portelli, Ġanni Mifsud
Frar '90	Sidor Mizzi, Carmelo Agius Joseph Grech
Marzu '90	Francis Spiteri
April '90	Carmelo Bugeja
Mejju '90:	Maria Cauchi Gużepa Micallef
Lulju '90	Maria Grech

GRAJJIET IMPORTANTI TA' MATUL IS-SENA

6-8-89:

Hruġ ta' l-istatwa ta' Santa Marija fost il-kant ta' l-innijiet marjani. Ingabret is-somma ta' Lm3,500 għall-pittura tal-koppletti.

Gew amministrati mill-Isqof t'Għawdex Mons. N. Cauchi s-Sagramenti tal-Magħmudija, ta' l-Ewwel Tqarbina u tal-Konfermazzjoni lil xi wlied emigranti li kienu f'Għawdex għall-festa ta' S. Marija.

8-8-89:

Saret Lejla Fuq il-baħar għaž-Żgħažagh.

10-8-89:

Sar kunċert ta' mużika operistika minn orkestra Polakka fil-Pjazza tal-Knisja. Dan il-kunċert gie mtella' mit-taqsim tal-Kultura f'Għawdex fi hdan il-Ministeru għal Għawdex.

12-8-89:

Mons. Dun Ġorġ Tabone fakkar egħluq il-25 sena mill-Ordinazzjoni Saċerdotali tiegħu. Mons. Arcipriet C. Scicluna għamel id-diskors taċ-ċirkustanza.

13-8-89:

Bhas-soltu saret dimostrazzjoni bl-istatwa ta' Santa Marija mat-triqat tar-Rabat. Il-Banda Cittadina 'Leone' daqqet marċi brijużi.

14-8-89:

Fil-Knisja Katidrali u fil-pjazez u triqat tal-Belt Vittorja nżammu festi speċjali li komplew kabbru l-atmosfera ferrieħa ta' din il-festa.

15-8-89:

L-Għid ta' l-Assunta. Eluf ta' nies miż-żewġ gzejjer żaru l-Knisja Katidrali biex jagħmlu talba f'riglejn il-Madonna.

22-8-89:

Il-parruċċani ħadu sehem f'pellegrinaġġ Djoċesan għall-Knisja Katidrali ta' l-Imdina fejn Mons. Isqof mexxa Konċelebrazzjoni fl-okkażżjoni ta' egħluq il-125 sena mit-twaqqif tad-djoċesi Għawdxija.

2-9-89:

Beda summer-camp f'Martin Luther King Hostel, Malta għat-tfal tal-parroċċa taħt id-direzzjoni tal-Vigarju Parrokkjali, Dun Girgor Grech.

10-9-89:

L-Isqof G.B. Re mexxa Konċelebrazzjoni mar-Rev. mi Kapitulari.

L-abbatini tal-Parroċċa ħadu sehem f'Rally li nżamm għall-abbatini kollha t'Għawdex fl-Oratorju 'Don Bosco'.

Lż-żgħažagh tal-Parroċċa ħadu sehem fi programm 'Sound and Light' li sar fl-Oratorju 'Don Bosco' fl-okkażżjoni ta' għeluq il-125 sena mit-twaqqif tad-Djoċesi billi telgħu mima bis-sugġett 'Ir-Ragħaj it-Tajjeb' taħt id-direzzjoni ta' Miss Rita Sultana.

15-9-89:

Miet il-Kav. Koli Apap li ħadem bi shiħ favur is-Soc. Fil. Leone u dejjem interessa ruħu mill-iżvilupp tal-Katidral.

16-9-89:

Fil-Katidral Mons. Arcidjaku Giov. B. Gauci mexxa Konċelebrazzjoni biex tfakkar id-data tas-16 ta' Settembru 1864, meta l-Papa Piju IX għolla l-Knisja Parrokkjali tagħna għad-dinjità ta' Katidral.

17-9-89:

Mons. Arcipriet C. Scicluna fetaħ wirja bir-
nitratti li toffri l-istorja tat-twaqqif tad-Djoċesi
t'Għawdex. Din il-wirja li nżammet fiċ-Ċentru
Parrokkjali għet minnija b'sengħa mhux
komuni minn Fr Joe Bezzina.

18-9-89:

Inżamm fil-Katidral Jum ta' Talb fl-okkażżjoni
ta' eghluq il-125 sena mit-twaqqif tad-Djoċesi.

19-9-89:

Żar il-Katidral hu l-President ta' l-Amerika
Gorġ Bush.

2-10-89:

Bdiet is-sena Kateketika fil-Parroċċa. Mons.
Arcipriet fetaħ din is-sena fiċ-Ċentru
Parrokkjali b'quddies għat-tfal.

7-10-89:

Mons. Isqof mexxa Konċelebrazzjoni biex
ifakkar eghluq il-100 sena mit-twaqqif tas-
Sorijiet Dumnikani. Il-President ta' Malta t-
Tabib Censinu Tabone kien preżenti.

11-10-89:

Mons. Arcisqof G. Mercieca mexxa
Konċelebrazzjoni fl-okkażżjoni tal-
Konsagrazzjoni tal-Katidral billi fl-1989 kien
qed jifakkar eghluq il-125 sena mit-twaqqif
tad-Djoċesi.

12-10-89:

Fetaħ kors ta' tagħlim soċjali tal-Knisja fiċ-
Ċentru. Kelliemi kien Fr. Effie Masini.

13-10-89:

Inżammet fil-katidral Akkademja Mużiko-
Letterarja biex tfakkar eghluq il-125 sena mit-
twaqqif tad-Djoċesi. Saru żewġ diskorsi ta' l-
okkażżjoni minn Mons. Arċidjaknu u Mons.
Arcipriet. Il-Kor 'Maria Assunta' ha sehem.

15-10-89:

In-Nunzju Appostoliku Mons. Pier Luigi
Celata mexxa Konċelebrazzjoni mal-Kleru
Għawdx li biha għalaq iċ-ċelebrazzjonijiet li
fakkr u eghluq il-125 sena mit-twaqqif tad-
Djoċesi. Preżenti għal din il-Konċelebrazzjoni
kien l-Ecc.za Tiegħu l-President tal-Gżejjer
Maltin, it-Tabib Censinu Tabone.

23-10-89:

Mons. Isqof N. Cauchi mexxa Konċelebr-
azzjoni għall-erwieħ ta' l-Isqofijiet li mexxew id-
Djoċesi mit-twaqqif tagħha.

1-11-89:

Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni tal-
Qaddisin Kollha.

2-11-89:

Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni tal-
Għid ta' l-Imwiet.

12-11-89:

Fethet il-Mini Missjoni fil-Parroċċa. Priedki
għal kull kategorija tal-Komunità
Parrokkjali.

16-11-89:

L-ewwel Hamis li fih beda talb speċjali għas-
suċċess taż-żjara tal-papa fil-Gżejjer Maltin.

26-11-89:

Korteo ta' Kristu Re li telaq minn Pjazza San
Frangisk għall-Pjazza Santu Wistin.

3-12-89:

Bdew il-priedki tal-Kwareżimal minn Dun
Gorġ Frendo.

5-12-89:

Fetaħ fiċ-Ċentru Parrokkjali l-Bazaar b'risq l-
istess Ċentru.

8-12-89:

Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' l-
Immakulata.

15-12-89:

Bdiet in-Novena tal-Milied fiċ-Ċentru
Parrokkjali għat-tfal u fil-Katidral għal bqija
tal-komunità parrokkjali.

22-12-89:

Sar il-pagent tal-Milied bit-tfal. Produzzjoni ta'
Toni Scicluna.

23-12-89:

Saret fiċ-Ċentru Parrokkjali l-ikla tal-Milied.

24-12-89:

Qabel il-funzjoni liturgika ta' bil-lejl, il-Kor
'Maria Assunta' tal-Katidral taħt it-tmexxija
ta' Jos. Grech u Carol Saliba offriela l-kant
ta' għanjiet tal-Milied.

25-12-89:

Mons. Isqof N. Cauchi mexxa l-
Konċelebrazzjoni tal-Milied.

31-12-89:

Inżammet gurnata ta' Adorazzjoni
Ewkaristika. Fis-6.00p.m. Mons. Isqof mexxa
l-Konċelebrazzjoni ta' Radd il-Hajr f'eghluq is-
sena 1989.

1-1-90:

Mons. Isqof N. Cauchi mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' Jum il-Paċi.

5-1-90:

Sar Quiz Bibbliku bit-tfal ta' Form I. Mexxa s-Sur Anton Farrugia li ha' hsieb jorganizza dan il-Quiz.

7-1-90:

Mons. Isqof N. Cauchi mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' l-Epifanija.

24-1-90:

Bdew fiċ-Ċentru xi attivitajiet speċjali bħala thejjiġa għall-Jum iċ-Ċentru li jiżamm ta' kull sena fil-31 ta' Jannar, festa ta' San Ġwann Bosco.

2-2-90:

Fis-6.00p.m. Mons. Isqof N. Cauchi mexxa l-Konċelebrazzjoni tal-Preżentazzjoni tal-Mulej.

10-2-90:

Mons. Arċipriet C. Scicluna mexxa l-Konċelebrazzjoni tan-Nawfragju ta' San Pawl.

11-2-90:

Tfakkret l-Ewwel Dehra tal-Madonna ta' Lourdes.

28-2-90:

Mons. Isqof N. Cauchi mexxa Konċelebrazzjoni fis-6.00p.m. fil-ftuh tar-Randan Imqaddes.

3-3-90:

Mons. Isqof N. Cauchi f'Konċelebrazzjoni fis-6.00p.m. fetiħ il-Gimgha tal-Parroċċa li fiha saru bosta attivitajiet speċjali li jghoddu għal kull kategorija tal-komunità parrokkjali.

12-3-90:

Bdew il-priedki tar-Randan: kors għall-koppji u kors għal kulhadd. Predikatur Patri Ugo Cremona O.P.

19-3-90:

Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' San Ġużepp. Fiċ-Ċentru Parrokkjali bdew l-Eżercizzi taż-Żgħażaġh.

8-4-90:

Mons. Isqof ta bidu għall-funzjonijiet tal-Gimgha Mqaddsa f'Madd il-Palm. Fis-6.30p.m. harget mill-Katidral il-Purċissjoni tal-Passjoni. Il-banda 'Cittadina Leone' siehbet din il-purċissjoni bid-daqq ta' marċi reliġjużi.

9-4-90:

Inżamm fil-Knisja Servizz Penitenzjali bi thejjiġa għal qrara aħjar mis-soltu qabel il-festa ta' l-Ghid Imqaddes.

11-4-90:

Mons. Arċipriet C. Scicluna għalaq 25 sena mill-Pussess tiegħu bħala Kanoniku tal-Kapitlu Katidrali.

15-4-90:

Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' l-Ghid Imqaddes. Beda t-tbenik tal-Familji.

29-4-90:

Tfakkar fil-Katidral eghluq l-34 sena minn meta s-Socjeta Filarmonika 'Leone' Irregalat lil-Katidral l-istatwa sabiha ta' Marija Assunta b'quddiesa li fiha Mons. Arċipriet għamel id-diskors taċ-ċirkustanza.

2-5-90:

Mons. Isqof N. Cauchi mexxa Konċelebrazzjoni fl-okkażżjoni ta' l-Ewwel Erbgħa.

23-5-90:

Mons. Isqof N. Cauchi mexxa Konċelebrazzjoni li fiha għamel l-Ewwel Tqarbina lit-tfal tal-Parroċċa.

26-5-90:

ŻJARA TAL-PAPA ĠWANNI PAWL II FIL-KATIDRAL.

Din il-harġa speċjali hi ddedikata lil din il-graġja storika u unika.

Fethet il-Gimgha Ewkaristika u Liturgika.

31-5-90:

Saret quddiesa għal dawk il-koppji li din is-sena jagħalqu 25 sena miżżewġa.

1-6-90:

Bdiet l-Espożizzjoni Solenni. Mons. Lawrenz Sciberras mexxa l-Konċelebrazzjoni Vespertina u fiha għamel l-omelija ta' l-okkażżjoni.

3-6-90:

Mons. Isqof N. Cauchi mexxa Konċelebrazzjoni fil-5.30p.m. u purċissjoni Ewkaristika mat-triqat tar-Rabat li biha għalqet il-Gimgha Ewkaristika-Liturgika.

IT-TFAL TA' L-EWWEL TQARBINA TAS-SENA 1990

IT-TFAL LI RĊIEW IS-SAGRAMENT TAL-GRIZMA TA' L-ISQOF FIS-SENA 1990

Uhud mill-personaġġi distinti li żaru
l-katidral tul l-aħħar sena

28 ta' Settembru, 1989

Salvatore Boccacio

Isqof ta' Ulpiana, Awżiljarju ta' Ruma

15 ta' Ottubru, 1989

Pier Luigi Celata

Nunzu Appostoliku għal Malta

Vincent Tabone, *President ta' Malta*

Louis Refalo, *MP għal Ghawdex*

22 ta' Ottubru, 1989

Adriano Carnevale

Sopratendent Arkivista għal Kampanja, Italia

Maria Antonietta Martullo Arpago

Direttur Arkiuju ta' l-Istat, Napli

15 ta' Frar, 1990

Lucas Moreira Neves, *OP*

Primat tal-Brazil u Kardinal

16 ta' April, 1990

Antonio Maria Javierre Ortas

Kardinal Salesjan

3 ta' Mejju, 1990

**Diversi ufficċjali ta' l-istat tal-Vatikan li
gew ihejju għaž-żjara tal-Papa**

26 ta' Mejju, 1990

GWANNI PAWLU II

Papa u Vigarju ta' Kristu

28 ta' Mejju, 1990

Sally J. Novetzke

Ambaxxatur Amerikan (Stati Uniti) għal Malta

6 ta' Ġunju, 1990

Kai-Uwe von Hassel

Viċi-President tal-EUCD (European Union of Christian Democrats) ma' martu Monika u binhom Jan (Bonn)

Ikkontribwew għal din ir-Rivista

Electra Hotel
Marsalforn, Gozo.
Meylak Jewellery
Republic Street, Victoria.
Gozo United Rent-A-Car
Republic Street, Victoria.
Home Mart
Republic Street, Victoria.
Abela Pharmacy
De Soldanis Street, Victoria.
Palm Pharmacy
Palm Street, Victoria.
Lantern Hotel
Marsalforn, Gozo
The Mermaid Bar & Restaurant
Marsalforn, Gozo.
Odyssey Bar & Restaurant
Marsalforn, Gozo.
Lorry Fenech
Sannar Road, Victoria.

The Smuggler's Cave
Marsalforn, Gozo.
Arzella Bar
Menqa, Marsalforn.
May's Boutique
Republic Street, Victoria.
V. Sultana Vulcanizer
Republic Street, Victoria.
Castle Pharmacy
Main Square, Victoria.
Kenur Bar & Restaurant
Xlendi Street, Xlendi.
Tritons Bar & Restaurant
Marsalforn, Gozo.
Duke of Edinburgh Hotel
Republic Street, Victoria.
Doris Jewellery
St. Andrew Street, Victoria.
Gorg Farrugia, Carpenter
Capuchin's Street, Victoria.
Gozo Garage
Xagħra Road, Victoria.

Spiteri & Sultana Ltd.

INTERIOR & BATHROOM CENTRE

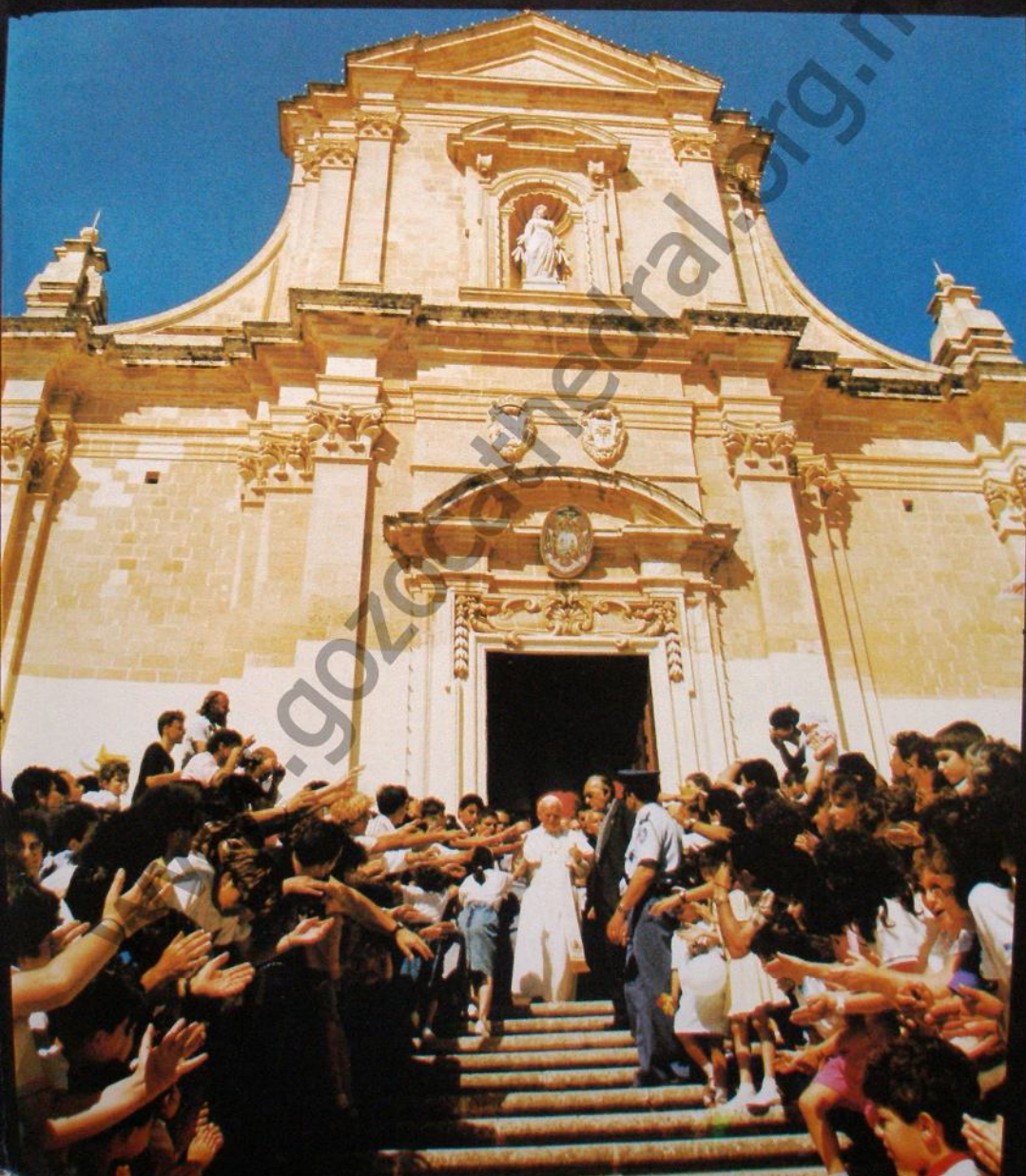
ST. LEONARD STREET, VICTORIA, GOZO. Tel: 552919

**Għal kull
tip ta':**

- **SETTIJIET TAL-BANJU**
- **MADUM TAČ-ĊERAMIKA
TA' L-ART u L-HAJT**
- **MIXERS TAL-BANJU, eċċ**
- **MIRJA TAL-HAJT**

**U GHAL KULL BŻONN IEHOR
TAL-KAMRA TAL-BANJU
TIEGHEK BI PREZZIJIET IRHAS!**

Gozo's beautiful Cathedral is an external sign of a spiritual reality: it is God's people who form a "holy temple in the Lord" (1Pt. 2,5). By preaching the Gospel, living a Christian life and applying Christ's message to the challenges of today, Christians help to build up this house through the power of the Holy Spirit.

BREWED & BOTTLED BY
SIMONDS FARSONS CISK LTD
MRIEMEL MALTA

CISK

1980

1980

LAGER

...a taste
of success.